

การปฏิบัติที่ดี (GMP) สำหรับศูนย์รวบรวมน้ำมันดิบ

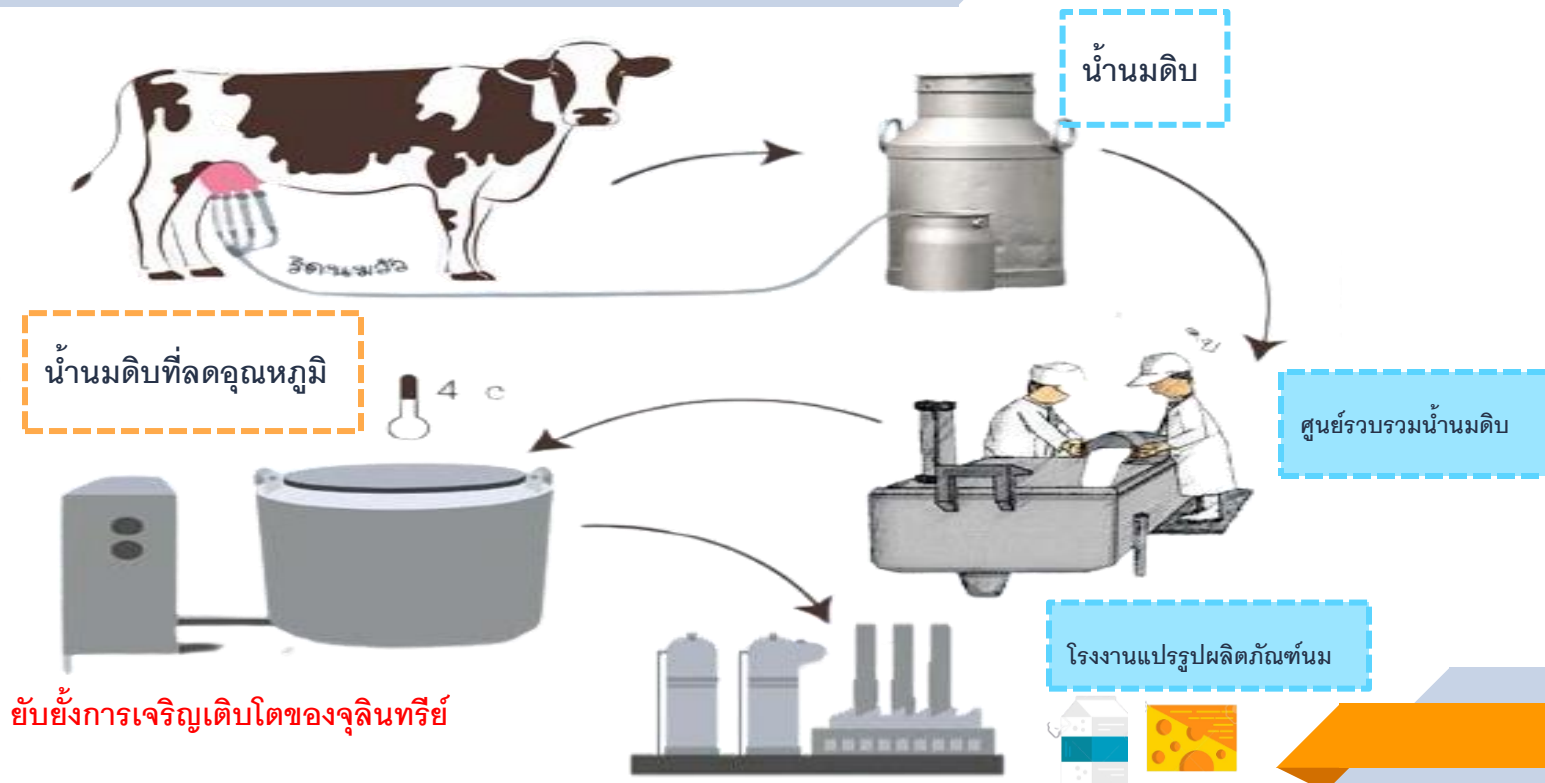
สพ.ญ.ดวงใจชนก ทับทัน

นายสัตวแพทย์ชำนาญการ

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์

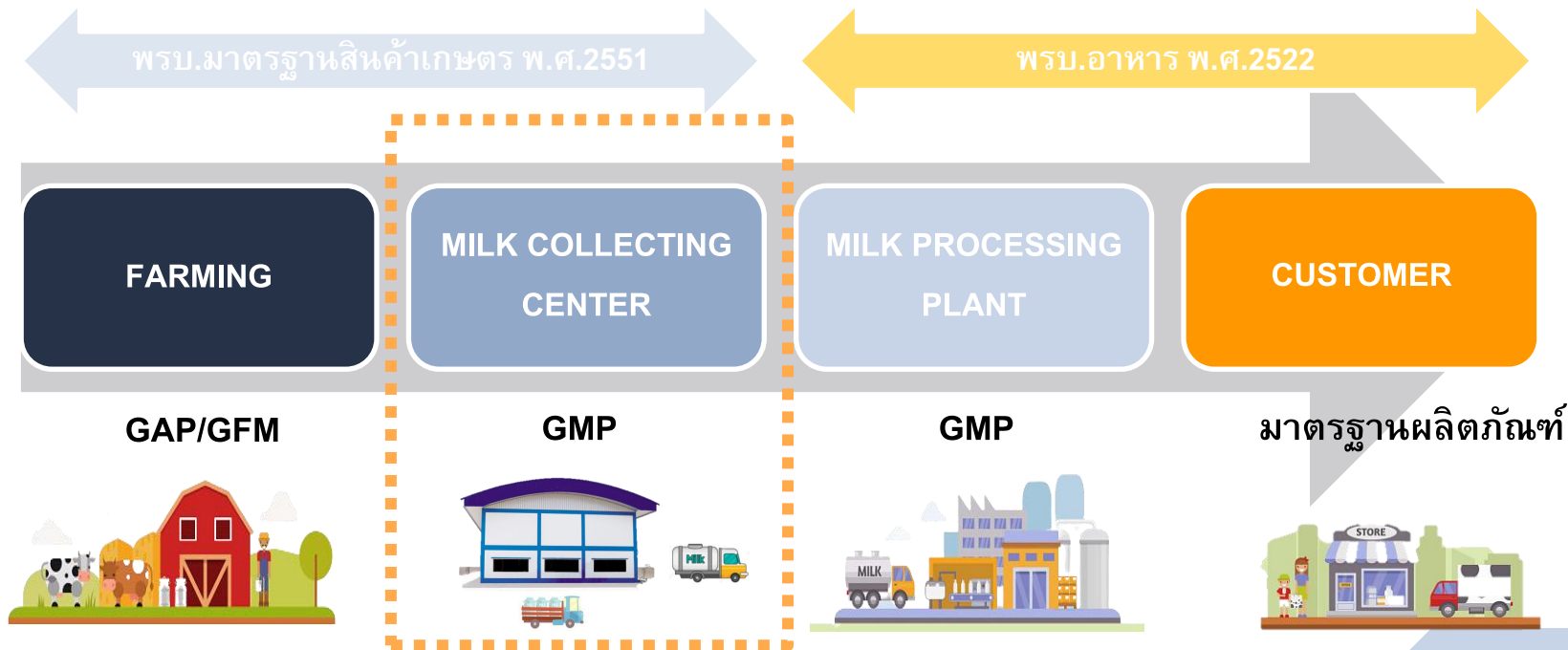

หน้าที่ของศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ

การควบคุมคุณภาพน้ำนม

การออกมาตรฐานมาตรฐานสินค้าเกษตรในไทย

มาตรฐานบังคับ

พรบ.มาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551

มาตรฐานทั่วไป

- มาตรฐานที่มีกฎกระทรวงกำหนดให้สินค้าเกษตรต้องเป็นไปตามมาตรฐาน

- มาตรฐานที่มีประกาศกำหนดเพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน

มกษ.การปฏิบัติที่ดีสำหรับศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ

มาตรฐานบังคับ

มาตรฐานบังคับ

□ มาตรฐานที่มีกฎกระทรวงกำหนด
ให้สินค้าเกษตรต้องเป็นไปตามมาตรฐาน

มาตรฐานสินค้า	ประเภทมาตรฐาน	เลขที่	เล่มที่	วันที่ในราชกิจจานุเบกษา	วันที่มีผลบังคับใช้
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่ไข่	มาตรฐานระบบ	มกษ. 6909-2562	เล่ม 137 ตอนที่ 14 ก	21 กุมภาพันธ์ 2563	21 กุมภาพันธ์ 2564
การปฏิบัติที่ดีสำหรับศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ	มาตรฐานระบบ	มกษ. 6401-2558	เล่ม 133 ตอนที่ 91 ก	17 ตุลาคม 2559	17 ตุลาคม 2560

มาตรฐานบังคับ ต้องทำอะไรบ้าง??

ศูนย์รวบรวมนมดิบ

1. ใบอนุญาตเป็นผู้ผลิตสินค้าเกษตร

หน่วยรับรอง
(กรมปศุสัตว์/CB เอกชน)

2. ใบรับรองมาตรฐาน (GMP)

3. แสดงเครื่องหมายมาตรฐานบังคับ

1.ใบอนุญาตเป็นผู้ผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานบังคับ

1. ใบอนุญาตเป็นผู้ผลิต (มกษ. 2)

[illegible]

TAS-License : <http://tas.acfs.go.th>

ระบบการยื่นคำขอใบอนุญาตเป็นผู้ผลิต ผู้ส่งออก ผู้นำเข้าสินค้าเกษตร
ตามมาตรฐานบังคับ และการแจ้งนำเข้า-ส่งออกสินค้าเกษตรตามมาตรฐานบังคับ
ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

อายุ 3 ปี

2.ใบรับรองมาตรฐาน (GMP)

ตัวอย่าง

กรมปศุสัตว์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ใบใบรับรองฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

ชื่อ ศูนย์รวบรวมน่านมดิบ

ที่อยู่ ศูนย์รวบรวมน่านมดิบ

ได้ผ่านการรับรองการปฏิบัติที่ดีสำหรับศูนย์รวบรวมน่านมดิบ

ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรการปฏิบัติที่ดีสำหรับศูนย์รวบรวมน่านมดิบ : มกษ.6401-2558

รหัสการรับรอง

กษ 02 6401 xx 000 xxxxxx GMP

ออกให้ ณ วันที่ 5 กรกฎาคม 2564 (ต่ออายุ)

ถึง วันที่ 4 กรกฎาคม 2567

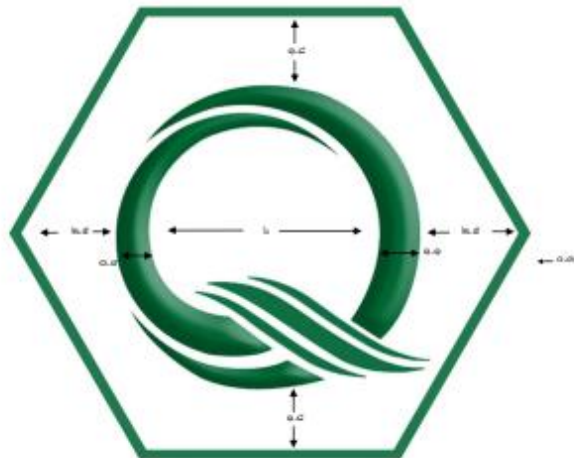
อธิบดีกรมปศุสัตว์

อายุ 3 ปี

3.แสดงเครื่องหมายรับรองมาตรฐานบังคับ

กษ AA-BBBB-CC-DDD-EEEEEE XXX

[1]

[2]

[3]

- [1] หมายถึง ชื่อผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐาน
- [2] หมายถึง มาตรฐานสินค้าเกษตรที่ให้การรับรอง
- [3] หมายถึง ชื่อผู้ได้รับใบรับรอง

สีของเครื่องหมาย "Q"

สี	รหัสสีที่กำหนด
สีเขียว	C100,Y100,BL60

- ☐ สัญลักษณ์ Q ในกรอบหกเหลี่ยม ให้แสดงให้เห็นง่ายและชัดเจน (เล็กที่สุดไม่น้อยกว่า 15 มม.)
- ☐ รหัสการรับรองได้เครื่องหมาย Q (ขนาดไม่ต่ำกว่า 2 มม.)
- ☐ สีเครื่องหมาย เป็นสีเขียว รหัสสี C100, Y100, BL60, สีรหัสการรับรองเป็นสีดำ
- ☐ การรับรองกระบวนการให้แสดงเครื่องหมายรับรองไว้ที่สถานประกอบการ

3. แสดงเครื่องหมายรับรองมาตรฐานบังคับ

บทกฎหมาย – พ.ร.บ.มาตรฐานสินค้าเกษตร

■ มาตรา ๒๐ ในกรณีที่มีกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานบังคับสำหรับสินค้าเกษตรใดห้ามผู้ใดผลิต ส่งออก หรือนำเข้าซึ่งสินค้านั้น เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ผลิต ผู้ส่งออก หรือผู้นำเข้า แล้วแต่กรณี ซึ่งสินค้านั้นจากสำนักงานหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่สำนักงานมอบหมาย

- การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง
- กฎกระทรวงตามวรรคสองจะกำหนดขนาดหรือลักษณะของกิจการของผู้ผลิตให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งก็ได้

บทกฎหมาย – พ.ร.บ.มาตรฐานสินค้าเกษตร

■ มาตรา ๒๗ ในกรณีที่มีกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานบังคับสำหรับสินค้าเกษตรใด ผู้ผลิต ผู้ส่งออกหรือผู้นำเข้า แล้วแต่กรณี ซึ่งสินค้านั้น ต้องขอรับการตรวจสอบและได้ใบรับรองตามมาตรฐานบังคับจากผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐาน

“ผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐาน” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตให้ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานตามพระราชบัญญัตินี้ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานตามกฎหมาย

บทลงโทษ –ตาม พรบ.มาตรฐานสินค้าเกษตร

ลักษณะความผิด	จำคุก (ปี)	ปรับ (บาท)	ทั้งจำทั้งปรับ
1.ไม่ขอใบอนุญาตผู้ผลิต ผู้ส่งออก หรือผู้นำเข้า	-	ไม่เกิน 300,000	-
2.ไม่ขอรับการตรวจสอบรับรอง/ไม่มีใบรับรองมาตรฐานบังคับ	-	ไม่เกิน 500,000	-
3.ใช้ใบรับรองมาตรฐานหรือรายงานการตรวจสอบมาตรฐานที่ตนรู้ว่าเป็นเท็จ	ไม่เกิน 3 ปี	ไม่เกิน 300,000	

บทกฎหมาย – พ.ร.บ.มาตรฐานสินค้าเกษตร

หมวด ๗ เครื่องหมายรับรองมาตรฐาน

มาตรา ๕๔ เครื่องหมายรับรองมาตรฐานสำหรับสินค้าเกษตร ดังต่อไปนี้

(๑) เครื่องหมายรับรองมาตรฐานบังคับสำหรับสินค้าเกษตรที่ได้รับใบรับรองตามมาตรฐานบังคับ

(๒) เครื่องหมายรับรองมาตรฐานทั่วไปสำหรับสินค้าเกษตรที่ได้รับใบรับรองตามมาตรฐานทั่วไป

ลักษณะของเครื่องหมาย การใช้เครื่องหมาย และการแสดงเครื่องหมายให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๕ ผู้ผลิต ผู้ส่งออก หรือผู้นำเข้าสินค้าเกษตรตามมาตรฐานบังคับต้องแสดงเครื่องหมายรับรองมาตรฐานตามมาตรา ๕๔ (๑) ก่อนนำออกจากสถานที่ผลิตหรือรับมอบไปจากเจ้าพนักงานศุลกากร ในกรณีหลังนี้ รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ทำภายหลังตามเงื่อนไขที่กำหนดก็ได้

มาตรา ๕๖ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานตามมาตรา ๕๔ เว้นแต่เป็นผู้ผลิต ผู้ส่งออก หรือผู้นำเข้าที่ได้รับใบรับรองตามมาตรฐานบังคับหรือมาตรฐานทั่วไป แล้วแต่กรณี

การปฏิบัติที่ดี (GMP) สำหรับศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ

การรับรอง GMP ศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ

โดยกรมปศุสัตว์

- ❑ ผู้ตรวจประเมิน : สำนักงานปศุสัตว์เขต/จังหวัด
- ❑ คณะกรรมการรับรอง : กรมปศุสัตว์ (ส่วนกลาง)
- ❑ ผู้ตัดสินใจการรับรอง : กรมปศุสัตว์ (ส่วนกลาง)

โดยหน่วยรับรองเอกชน (CB)

- ❑ ผู้ตรวจประเมิน : หน่วยรับรองเอกชน
- ❑ คณะกรรมการรับรอง : หน่วยรับรองเอกชน
- ❑ ผู้ตัดสินใจการรับรอง : หน่วยรับรองเอกชน

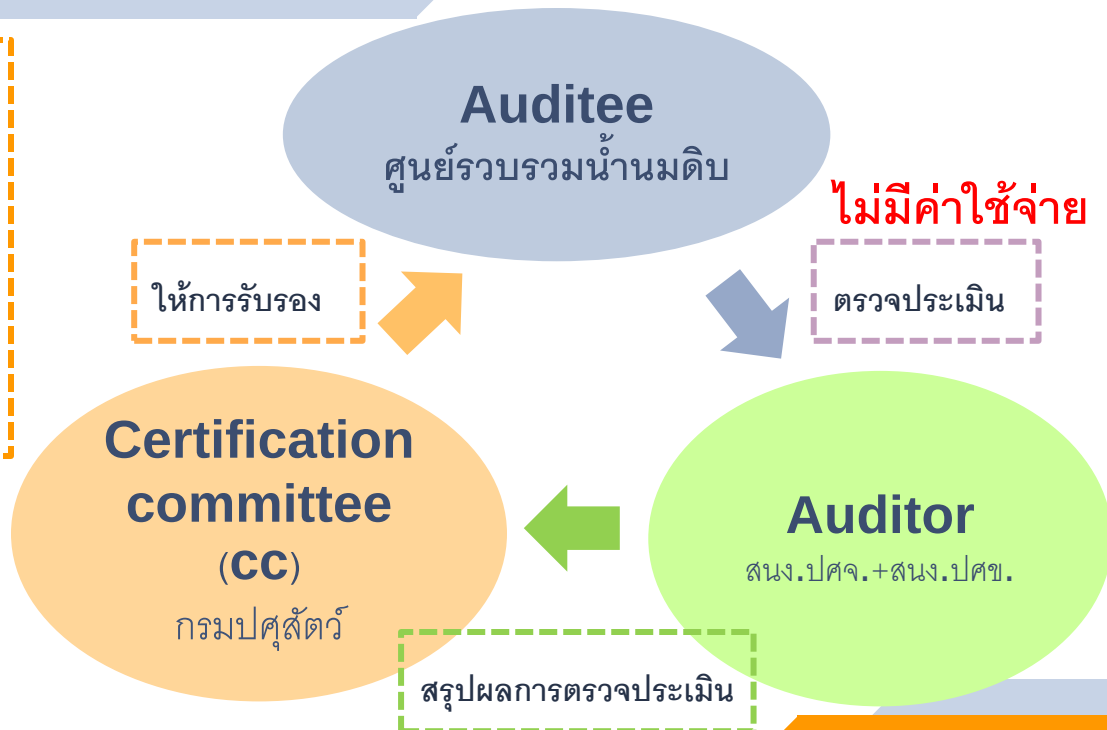
การปฏิบัติที่ดี (GMP) สำหรับศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ

การรับรอง GMP ศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ

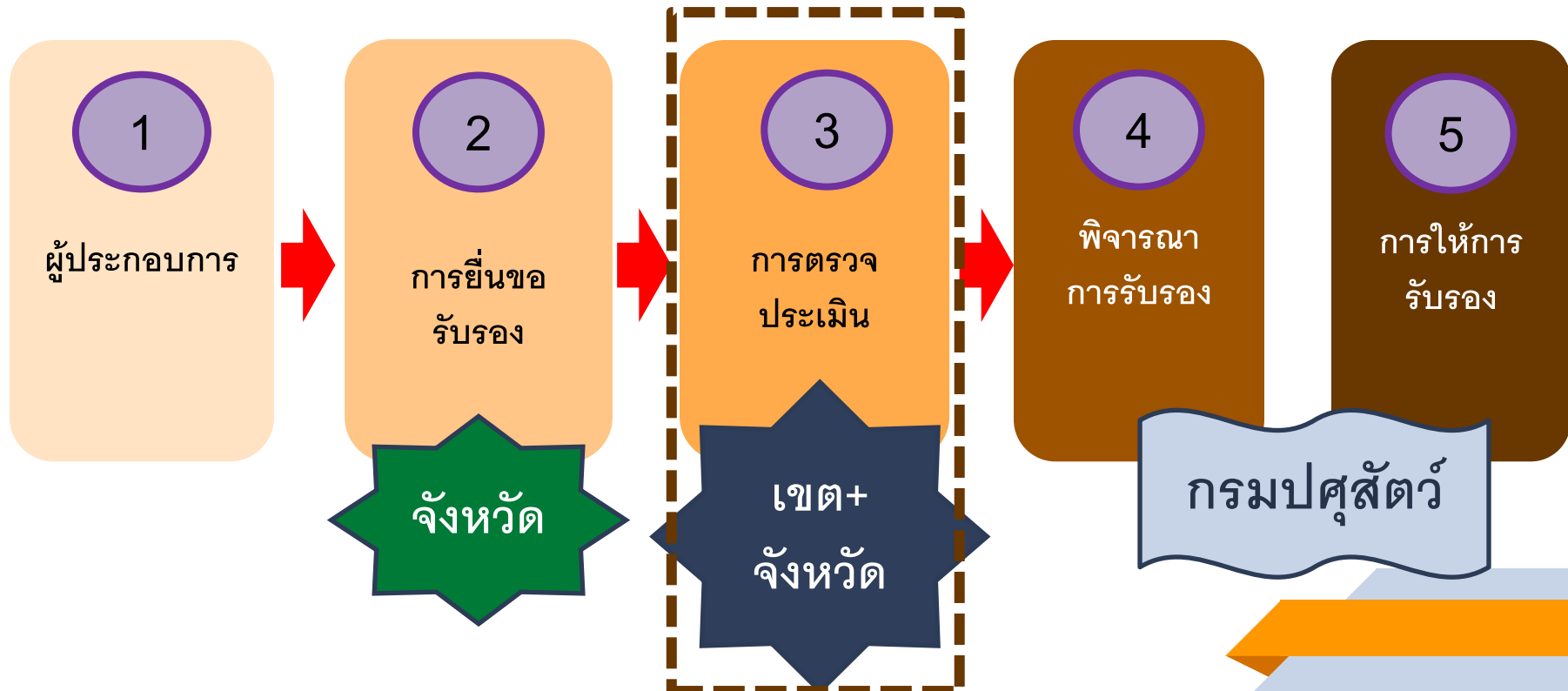

โดยกรมปศุสัตว์

- ❑ ผู้ตรวจประเมิน : สำนักงานปศุสัตว์เขต/จังหวัด
- ❑ คณะกรรมการรับรอง : กรมปศุสัตว์ (ส่วนกลาง)
- ❑ ผู้ตัดสินใจการรับรอง : กรมปศุสัตว์ (ส่วนกลาง)

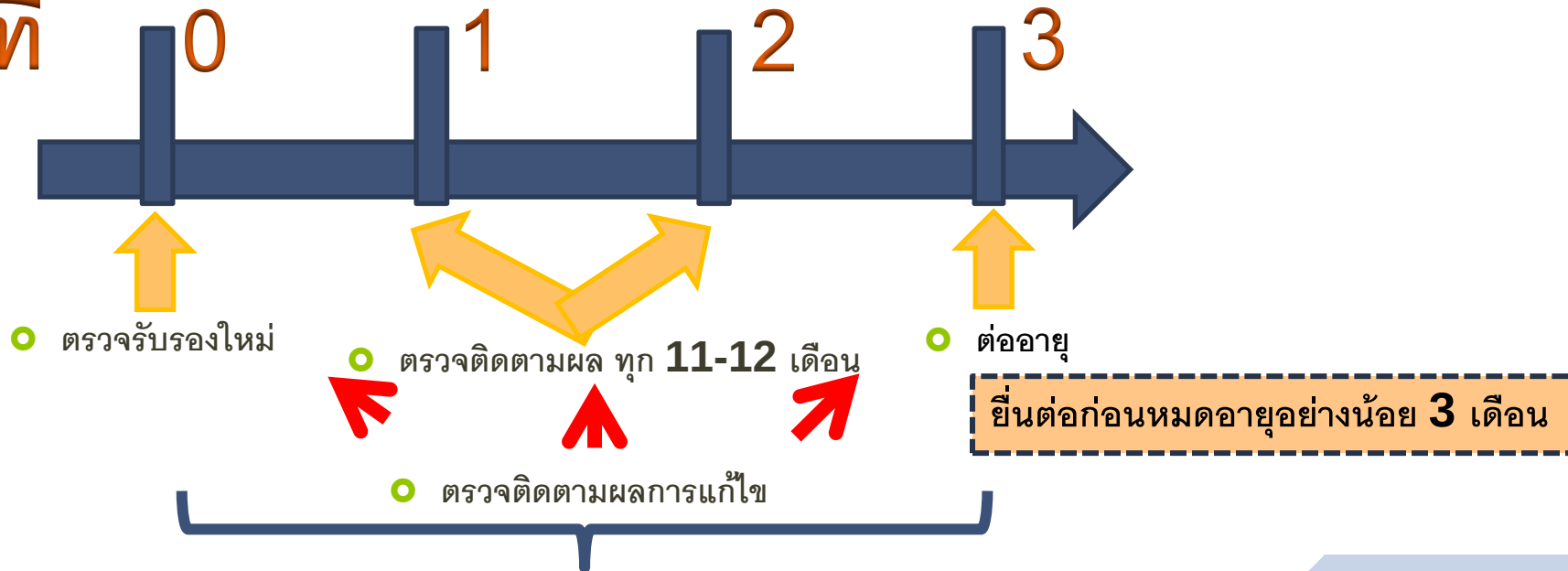
การตรวจประเมินศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ

การรับรอง GMP สำหรับศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ กับกรมปศุสัตว์

ปีที่

Special audit

การปฏิบัติที่ดี (GMP) สำหรับศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ

การรับรอง GMP ศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ

CB โดยหน่วยรับรองเอกชน (CB)

- ❑ ผู้ตรวจประเมิน : หน่วยรับรองเอกชน
- ❑ คณะกรรมการรับรอง : หน่วยรับรองเอกชน
- ❑ ผู้ตัดสินใจการรับรอง : หน่วยรับรองเอกชน

การปฏิบัติที่ดี (GMP) สำหรับศูนย์รวบรวมนํ้ามันดิบ

หน่วยรับรองเอกชน (CB) ที่ให้บริการรับรองมาตรฐาน GMP ศูนย์รวบรวมนํ้ามันดิบ

CB-ภาคเอกชน กษ 12 - บริษัท เอสจีเอส (ประเทศไทย) จำกัด GAP, GMP, HACCP, FSMS โทร. 02-6781813 ที่อยู่ 100 ถนนนางลิ้นจี่ แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร 10120 MORE INFO	CB-ภาคเอกชน กษ 13 - บริษัท โกลบอล เซอร์ติฟิเคชัน เซอร์วิส จำกัด GAP, ORGANIC โทร. 02-5267459 ที่อยู่ 6 ซอยรัตนวิไลเบสร์ 30 ตำบลบางกระสอ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 11000 MORE INFO	CB-ภาคเอกชน กษ 15 - สำนักรับรองระบบคุณภาพ (สรร.) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) GMP, HACCP โทร. 02-5779374 ที่อยู่ 35 หมู่ที่ 3 เทคโนธานี ตำบลคลองห้า อำเภอลองทอง จังหวัดปทุมธานี 12120 MORE INFO	CB-ภาคเอกชน กษ 16 - บริษัท บุโร เวอร์ทัส เซอร์ติฟิเคชัน (ประเทศไทย) จำกัด GMP, HACCP โทร. 02-6704800 ที่อยู่ 2170 อาคารกรุงเทพทาวเวอร์ ชั้น 16 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงบางกะปิ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310 MORE INFO	CB-ภาคเอกชน กษ 17 - สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ อุดสาหกรรมพัฒนามูลนิธิ GMP, HACCP, FSMS โทร. 02-6171727 ที่อยู่ 1205 อาคารยูเอสเอ็นพาร์ค ชั้น 16 ถนนพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400 MORE INFO
CB-ภาคเอกชน กษ 21 - บริษัท ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด GAP, GMP, HACCP โทร. 02-9406881-3 ต่อ 211 ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน แขวงตลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900 MORE INFO	CB-ภาคเอกชน กษ 24 - บริษัท อินเดอร์เทค อินดัสทรี แอนด์ เซอร์ติฟิเคชัน เซอร์วิส (ประเทศไทย) จำกัด GAP โทร. 02-2481817 ที่อยู่ 1285/5 ชั้น 6 ถนนประชาชื่น แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร 10800 MORE INFO	CB-ภาคเอกชน กษ 27 - บริษัท ศูนย์ห้องปฏิบัติการและวิจัยทางการแพทย์และการเกษตรแห่งเอเชีย จำกัด GAP โทร. 02-9342381 ที่อยู่ 361, 361/1-4 ซอยลาดพร้าว 122 (มหาดไทย 1) ถนนลาดพร้าว แขวงวัฒนาเหนือ เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร 10310 MORE INFO	CB-ภาคเอกชน กษ 30 - บริษัท มีเอสไอ กรุ๊ป (ประเทศไทย) จำกัด GMP, HACCP, GFP โทร. 02-2944889 ที่อยู่ 127/29 อาคารปิฎกธานี ทาวเวอร์ ชั้น 24 ถนนนนทรี แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร 10120 MORE INFO	CB-ภาคเอกชน กษ 32 - บริษัท อินเดอร์เนชั่นแนล เซอร์ติฟิเคชัน (ประเทศไทย) จำกัด GMP, HACCP โทร. 086-4465199 ที่อยู่ 3/32 ซอยพหลโยธิน 2 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400 MORE INFO

การปฏิบัติที่ดี (GMP) สำหรับศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ

หน่วยรับรองเอกชน (CB) ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ สำหรับการรับรอง GMP ศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ

CB-ภาคเอกชน กษ 12 - บริษัท เอสจีเอส (ประเทศไทย) จำกัด GAP, GMP, HACCP, FSMS โทร. 02-6781813 ที่อยู่ 100 ถนนนางลิ้นจี่ แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร 10120 MORE INFO	CB-ภาคเอกชน กษ 13 - บริษัท โกลบอล เซอร์ติฟิเคชัน เซอร์วิส จำกัด GAP, ORGANIC โทร. 02-5267459 ที่อยู่ 6 ซอยรัตนดิษฐ์ 30 ตำบลบางกระสอ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 11000 MORE INFO	CB-ภาคเอกชน กษ 15 - สำนักรับรองระบบคุณภาพ (สร.) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) GMP, HACCP โทร. 02-5779374 ที่อยู่ 35 หมู่ที่ 3 เขตในธานี ตำบลคลองห้า อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120 MORE INFO	CB-ภาคเอกชน กษ 17 - สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ อุตสาหกรรมพัฒนามูลนิธิ GMP, HACCP, FSMS โทร. 02-6171727 ที่อยู่ 1205 อาคารยาอุตสาหกรรมพหลโยธิน แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400 MORE INFO	CB-ภาคเอกชน กษ 30 - บริษัท มีเอสไอ กรุ๊ป (ประเทศไทย) จำกัด GMP, HACCP, GFP โทร. 02-2944889 ที่อยู่ 127/29 อาคารบัญชาธานี ทาวเวอร์ ชั้น 24 ถนนนนทรี แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร 10120 MORE INFO

การปฏิบัติที่ดี (GMP) สำหรับศูนย์รวบรวมนํ้ามันดิบ

ค่าบริการตรวจรับรอง GMP ศูนย์รวบรวมนํ้ามันดิบ ของหน่วยรับรองเอกชน

เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๓๑๕ ง   ราชกิจจานุเบกษา   ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง กำหนดอัตราค่าบริการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรสำหรับมาตรฐานบังคับ

พ.ศ. ๒๕๖๒

ตารางที่ ๔ ค่าบริการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าเกษตรสำหรับมาตรฐานบังคับ เรื่อง การปฏิบัติที่ดีสำหรับ
 ศูนย์รวบรวมนํ้ามันดิบ (มกษ. ๖๔๐๑ - ๒๕๕๘)

การตรวจประเมิน	ค่าบริการตรวจสอบ
๑. การตรวจสอบและประเมินเพื่อรับรองสถานที่ผลิตครั้งแรก หรือการตรวจสอบและประเมินเพื่อต่ออายุใบรับรอง ให้คิดตามขนาดของศูนย์รวบรวมนํ้ามันดิบที่มีถึงเก็บนํ้ามันดิบ ซึ่งมีความจุดังต่อไปนี้ (๑) ไม่เกิน ๑๕ ตันต่อวัน (๒) มากกว่า ๑๕ ตันต่อวัน แต่ไม่เกิน ๕๐ ตันต่อวัน (๓) มากกว่า ๕๐ ตันต่อวัน ขึ้นไป	ไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาท ไม่เกิน ๒๒,๕๐๐ บาท ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท
๒. การตรวจติดตามสถานที่ผลิต	ไม่เกินหนึ่งในสามของค่าบริการตรวจสอบ ในการตรวจสอบและประเมินเพื่อรับรอง สถานที่ผลิตครั้งแรก ทั้งนี้ ไม่น้อยกว่า ๗,๕๐๐ บาท

ข้อ ๒ ในกรณีที่สินค้าเกษตรที่ตรวจสอบเป็นไปตามมาตรฐานบังคับ ให้ผู้ประกอบการ
 ตรวจสอบมาตรฐานออกใบรับรองสำหรับสินค้าเกษตรนั้น โดยให้กำหนดค่าใบรับรองแต่ละมาตรฐาน
 ไม่เกินหนึ่งพันบาท

ไม่เกิน 1,000 บาท

GMP (Good Manufacturing Practices)

เกณฑ์หรือข้อกำหนดขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในการผลิต
และควบคุมการผลิตอาหารที่ปลอดภัยเพื่อให้ผู้ผลิต
ปฏิบัติตาม โดยเน้นการป้องกันและขจัดความเสี่ยง
ที่อาจจะทำให้อาหารเป็นพิษและอันตรายต่อผู้บริโภค

GMP (Good Manufacturing Practices)

หัวใจของระบบการบริหารจัดการภายใต้มาตรฐาน GMP คือ ระบบงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตทุกขั้นตอน เอกสารเหล่านี้จะถูกตรวจสอบข้อมูลที่บันทึกไว้อย่างใกล้ชิดและเฝ้าระวังไม่ให้เกิดกระบวนการผลิตที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่ได้วางไว้ หากพบว่ามีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นในกระบวนการผลิตใดๆ ก็สามารถที่จะสืบย้อนกลับเข้าไปถึงตัวสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานโดยง่าย จากนั้นจึงสามารถวางแผนจัดการกับสินค้าในแต่ละกรณีได้อย่างเหมาะสม

ความสำคัญของ GMP

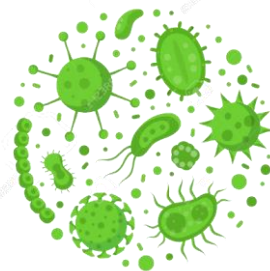
1. ลดความเสี่ยงของการผลิตอาหารที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค
2. ป้องกันการเข้าอยู่อาศัยของสัตว์ที่เป็นพาหะนำเชื้อ เช่น แมลงวัน หนู
3. ใช้ทรัพยากร (คน, เงินทุน, เวลา) อย่างมีประสิทธิภาพ
4. สร้างความประทับใจให้ผู้บริโภคในเรื่องของความสะอาด ฯลฯ

อันตราย (Hazard)

**Biological
Hazard**

**Chemical
Hazard**

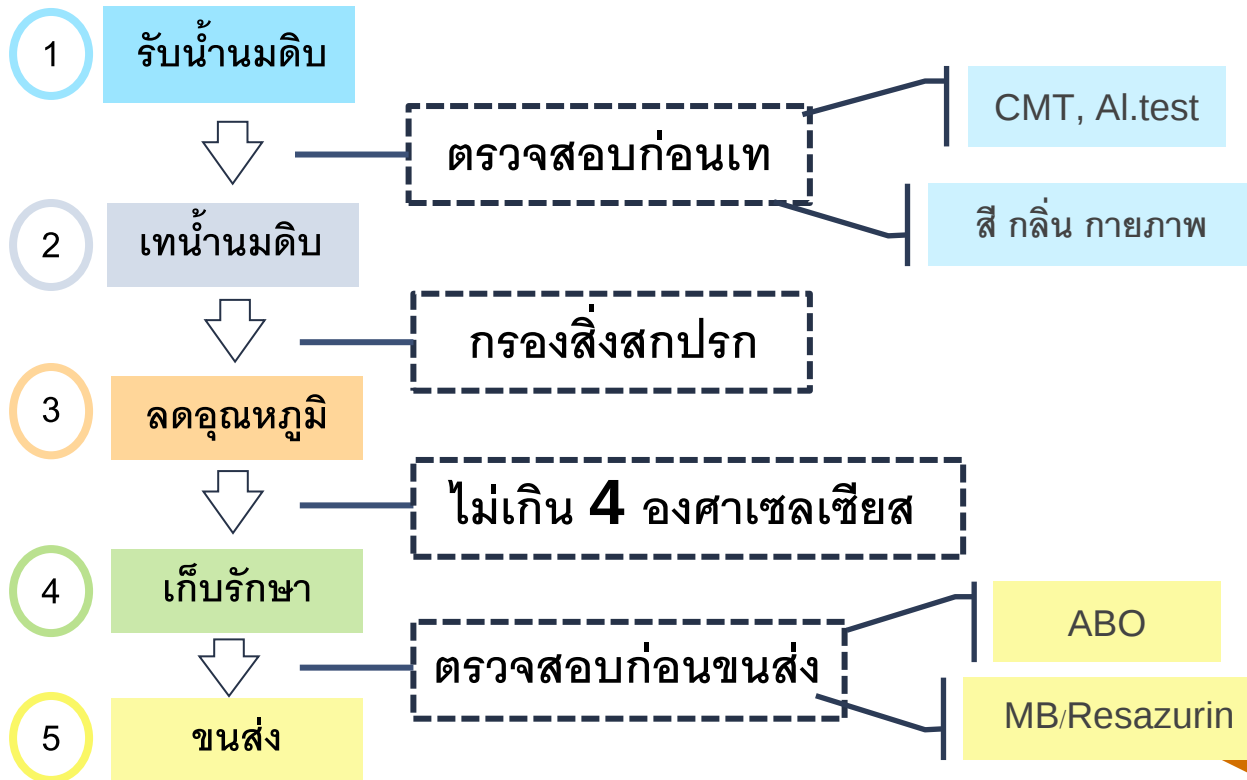

**Physical
Hazard**

ขั้นตอนการรวบรวมน้ำนมดิบ

หลักเกณฑ์การตรวจประเมินศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ

CRI

- ข้อบกพร่องรุนแรงมาก (Critical Nonconformity)
- ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดและส่งผลร้ายแรงมากโดยตรงต่อคุณภาพน้ำนมดิบ ได้แก่ น้ำเข้า ปนเปื้อนข้าม หรือเพิ่มจำนวนของอันตรายทางอาหาร

แก้ไขทันทีและแก้ไขสาเหตุใน **1 เดือน**

MA

- ข้อบกพร่องรุนแรง (Major Nonconformity)
- ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดและส่งผลร้ายแรงต่อระบบการผลิต

แก้ไขให้เสร็จใน **6 เดือน** สูงสุด **2 ครั้ง**

MI

- ข้อบกพร่องไม่รุนแรง (Minor Nonconformity)
- ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดและไม่มีผลร้ายแรงต่อระบบการผลิต

ส่งแผนแก้ไขใน **1 เดือน** และแก้ไขตามแผน

REC

- ข้อสังเกต (Recommendation/Observation)
- ไม่ถือเป็นข้อบกพร่อง แต่หากปล่อยไว้หรือละเลยอาจนำไปสู่ข้อบกพร่องได้

พิจารณาแก้ไขตามคำแนะนำ

OFI

- ข้อเสนอแนะสำหรับโอกาสในการปรับปรุง (Opportunity of Improvement)
- ไม่ถือเป็นข้อบกพร่อง แต่ให้คำแนะนำไว้เป็นโอกาสในการปรับปรุง

พิจารณาควรดำเนินการตาม **OFI**

การปฏิบัติที่ดีสำหรับศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ (มกษ.6401-2558)

มาตรฐานบังคับ ตามพระราชบัญญัติสินค้าเกษตร พ.ศ.2551

มกษ.การปฏิบัติที่ดีสำหรับศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ

หน้า ๘๖
ราชกิจจานุเบกษา ๖๖ ๓๖๓๓ ๒๕๔๖

กฎกระทรวง
กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรสำหรับการปฏิบัติ
สำหรับศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบเป็นมาตรฐานบังคับ
พ.ศ. ๒๕๔๖

จัดโดยกรมการปศุสัตว์ ๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
มาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากลงนามโดยอธิบดีกรมการปศุสัตว์
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้มาตรฐานสินค้าเกษตร เลขที่ มกษ. ๖๔๐๑-๒๕๔๖ ตามประกาศกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติที่ดีสำหรับศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖
เป็นมาตรฐานบังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖
พลเอก ฉัตรชัย สาริโกศล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรฐานสินค้าเกษตร
มกษ. 6401-2558

THAI AGRICULTURAL STANDARD
TAS 6401-2015

การปฏิบัติที่ดีสำหรับศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ

GOOD MANUFACTURING PRACTICES FOR
MILK COLLECTION CENTER

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ICS ISBN

แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร
มกษ. 6401(๖)- 2560

GUIDANCE ON THE APPLICATION OF THAI AGRICULTURAL STANDARD
TAS 6401(๖)- 2017

การปฏิบัติที่ดีสำหรับศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ
GOOD MANUFACTURING PRACTICES FOR
MILK COLLECTION CENTER

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
50 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 2561 2277 โทรสาร 0 2561 3373
www.acfi.go.th

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและราชกิจทั่วไป เล่ม 134 ตอนพิเศษ 170 ๔
วันที่ 27 มิถุนายน พุทธศักราช 2560

มกษ.การปฏิบัติที่ดีสำหรับศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ

มาตรฐานสินค้าเกษตร
มกษ. 6401-2558

THAI AGRICULTURAL STANDARD
TAS 6401-2015

การปฏิบัติที่ดีสำหรับศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ

GOOD MANUFACTURING PRACTICES FOR
MILK COLLECTION CENTER

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ICS

ISBN

การปฏิบัติที่ดีสำหรับศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ
มกษ.6401-2558

- ขอบข่าย
- นิยาม
- ข้อกำหนด

ขอบข่าย

“ มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ กำหนดการปฏิบัติที่ดีสำหรับ
ศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ ตั้งแต่การรับนํ้านมดิบ การทำความเย็น
การเก็บรักษา การขนส่ง และการส่งเสริมสมาชิก เพื่อให้ได้
นํ้านมดิบที่มีคุณภาพ สำหรับแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์
ที่ได้มาตรฐานและปลอดภัยต่อผู้บริโภค

นิยาม

“**น้ำนมดิบ (raw milk)** หมายถึง น้ำนมที่รีดจากแม่โคหลังจากคลอดลูกแล้ว ไม่น้อยกว่า 3 วัน และต้องปราศจากน้ำนมเหลือง (colostrum) โดยมีได้แยกออกหรือเติมวัตถุอื่นใด และไม่ได้ผ่านกรรมวิธีใดๆ ยกเว้นการทำให้เย็น

นิยาม

“ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ (milk collection center) หมายถึง สถานที่ประกอบการที่รับและรวบรวมน้ำนมดิบจากสมาชิก เพื่อนำมาลดอุณหภูมิ และส่งมอบน้ำนมดิบแก่โรงงานแปรรูปหรือ ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบอื่นต่อไป ทั้งนี้ไม่รวมถึงฟาร์มที่มีถังเก็บน้ำนมดิบ เฉพาะของฟาร์มตนเอง ที่สามารถลดอุณหภูมิและรักษาความเย็นได้

ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ

นิยาม

“

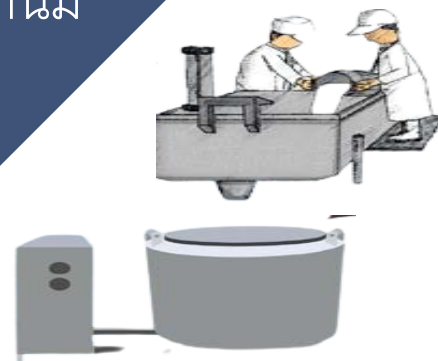
บริเวณรับน้ำนมดิบ (milk collecting area) หมายถึง
พื้นที่ของศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบที่ออกแบบให้สะดวกในการรวบรวม
ตรวจรับ และเก็บรักษาน้ำนมดิบ โดยมีเครื่องจักรและอุปกรณ์
ที่ถูกต้องลักษณะ

นิยาม

“

อุปกรณ์รับน้ำนมดิบ (milk collecting equipment) หมายถึง อุปกรณ์ที่ออกแบบเฉพาะ เพื่อรวบรวมน้ำนมดิบ ประกอบด้วย อ่างรับน้ำนม อ่างรวมน้ำนม ระบบการกรองนม ท่อส่งน้ำนม ปั๊ม ถังเก็บน้ำนม เครื่องจักร และอุปกรณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

นิยาม

“

อุปกรณ์แลกเปลี่ยนความร้อน (plate heat exchanger, PHE)

หมายถึง ชุดอุปกรณ์ที่ใช้ลดอุณหภูมิน้ำนมดิบให้ต่ำลงทันทีโดยใช้หลักการแลกเปลี่ยนความร้อนเพื่อลดอุณหภูมิน้ำนมดิบ

นิยาม

“ **ถังเก็บน้ำนมดิบ** หมายถึง ภาชนะที่ออกแบบเฉพาะสำหรับเก็บน้ำนมดิบ แบ่งเป็น

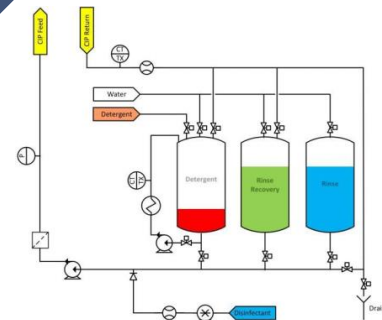
2.6.1 ถังเก็บน้ำนมดิบชนิดไม่มีระบบทำความเย็น (storage tank) หมายถึง ภาชนะที่ออกแบบเฉพาะสำหรับเก็บน้ำนมดิบ ให้สามารถรักษาอุณหภูมิน้ำนมดิบได้โดยไม่มีอุปกรณ์หรือระบบแลกเปลี่ยนความร้อนเพื่อลดอุณหภูมิน้ำนมดิบ

2.6.2 ถังเก็บน้ำนมดิบชนิดมีระบบทำความเย็น (cooling tank) หมายถึง ภาชนะที่ออกแบบเฉพาะสำหรับเก็บน้ำนมดิบ โดยมีอุปกรณ์หรือระบบแลกเปลี่ยนความร้อนเพื่อลดอุณหภูมิน้ำนมดิบ และสามารถเก็บรักษาน้ำนมดิบให้มีอุณหภูมิคงที่

นิยาม

“ การทำความสะอาดเฉพาะที่ (cleaning in place, CIP) หมายถึง การทำความสะอาดภายในภาชนะและอุปกรณ์ส่งนํ้านมดิบทั้งระบบ ที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรักษานํ้านมดิบ โดยไม่แยกชิ้นส่วน

นิยาม

“

สมาชิก (member) หมายถึง เกษตรกร ผู้เลี้ยงโคนมที่ขึ้นทะเบียน
เป็นสมาชิกของศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ และต้องส่งน้ำนมดิบที่ผลิตได้
ต่อศูนย์ฯ ที่ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกไว้เท่านั้น
โดยไม่ขึ้นทะเบียนซ้ำซ้อนกับศูนย์ฯ อื่นๆ

นิยาม

“

การตามสอบ (traceability/product tracing) หมายถึง การติดตามที่มาและที่หมายต่อไปของสินค้าเกษตรและอาหาร ตามขั้นตอนการผลิต การจัดการ การแปรรูปและการจำหน่าย ซึ่งกำหนดขั้นตอนหนึ่งหรือหลายขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน

TRACEABILITY

“

ข้อกำหนด GMP ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ

GMP STANDARD

ข้อกำหนด GMP ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ

1. สถานประกอบการและสิ่งอำนวยความสะดวก
2. การควบคุมการปฏิบัติงาน
3. การบำรุงรักษาและการสุขาภิบาล
4. สุขลักษณะส่วนบุคคล
5. การขนส่ง
6. การตามสอบ (Traceability)
7. การฝึกอบรม
8. ระบบการส่งเสริมสมาชิก
9. ระบบเอกสารและการบันทึกข้อมูล

ข้อกำหนด GMP ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ

1.สถานประกอบการและสิ่งอำนวยความสะดวก

- ☐ สถานที่ตั้ง
- ☐ อาคารปฏิบัติงาน
- ☐ เครื่องจักรและอุปกรณ์
- ☐ สิ่งอำนวยความสะดวก
- ☐ ระบบสาธารณูปโภค

1.สถานประกอบการและสิ่งอำนวยความสะดวก

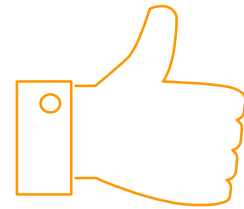
(1) สถานที่ตั้ง

1.1 อยู่ในบริเวณที่ไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนที่มีผลเสียต่อคุณภาพน้ำนํมดิบ และความปลอดภัยของผู้บริโภค หากมีความเสี่ยงต้องมีมาตรการป้องกัน

ต้องมีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและกำจัดสัตว์
รบกวนและสัตว์พาหะนำโรค ตลอดจนฝุ่นผง
และสาเหตุของการปนเปื้อน และการปนเปื้อนข้าม

- ✓ ทำเลที่ตั้งเหมาะสม
- ✓ พื้นที่น้ำไม่ท่วม ระบายน้ำได้ดี น้ำไม่ขัง
- ✓ สิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียง : สาธารณูปโภค คมนาคมสะดวก
- ✓ ห่างจากแหล่งปนเปื้อน : แหล่งอุตสาหกรรม บริเวณน้ำท่วมถึง แหล่งทิ้งขยะมูลฝอย
- ✓ ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

1.สถานประกอบการและสิ่งอำนวยความสะดวก

(2) อาคารปฏิบัติงาน

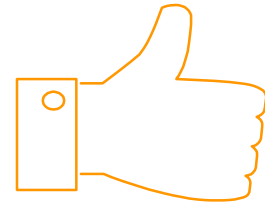
1.2 มีโครงสร้างอาคารแข็งแรง ง่ายต่อการทำความสะอาด บำรุงรักษา และสามารถป้องกันการปนเปื้อนข้ามที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำนมดิบ และความปลอดภัยของผู้บริโภค

1.3 บริเวณพื้นที่ตั้งตัวอาคาร และบริเวณโดยรอบสะอาด

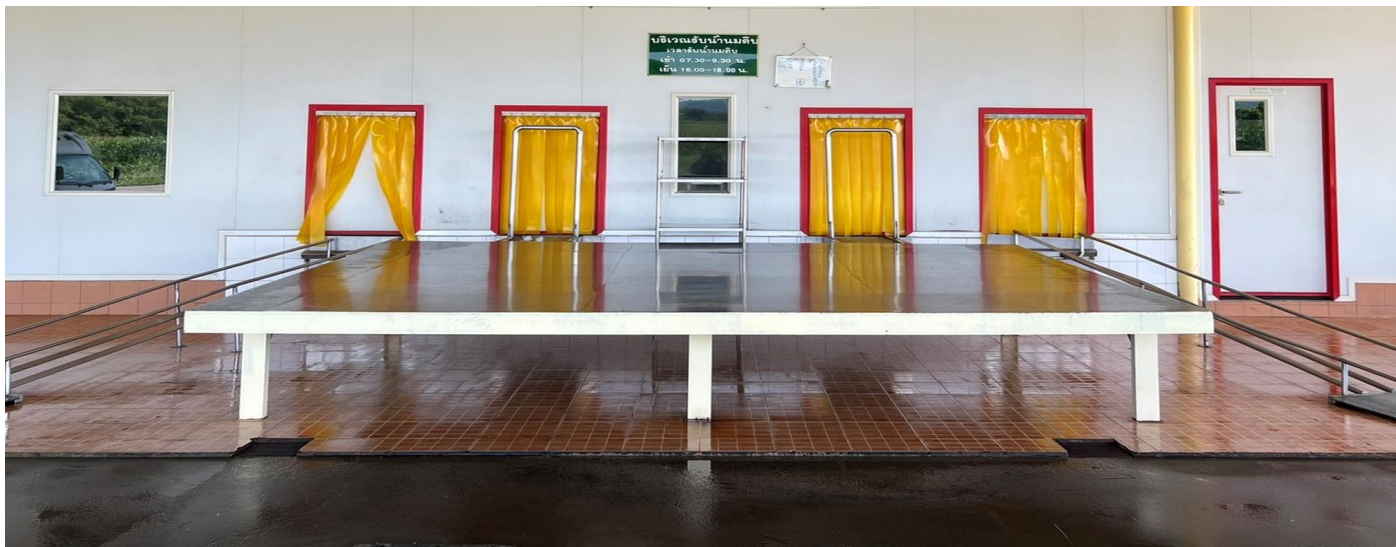

อาคารรับน้ำนมดิบ

- โครงสร้างแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ป้องกันการปนเปื้อนจากภายนอก
- ผนังทำจากวัสดุไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อน ผนังในอาคารเรียบ ไม่หลุดลอกง่าย ไม่ดูดซับความชื้น หรือขึ้นรา
- ช่องเปิดต่าง ๆ สามารถป้องกันสัตว์พาหะได้
- เพดาน คาน ก่อสร้างด้วยวัสดุที่เหมาะสม สะอาด ไม่มีฝุ่น
- พื้นอาคาร เป็นวัสดุที่ทนต่อแรงกระแทก กัดกร่อน ไม่มีน้ำขัง รอยต่อผนังกับพื้นไม่เป็นมุมฉาก

✓ ห้อง/ บริเวณรับนมดิบ มีประตูหรือม่านปิดได้สนิท

- ✓ ห้องสุขาในศูนย์ฯ ถูกสุขลักษณะ ป้องกันการปนเปื้อนข้าม
- ✓ บริเวณที่วางอ่างรับนมดิบห่างจากที่จอดรถ ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน

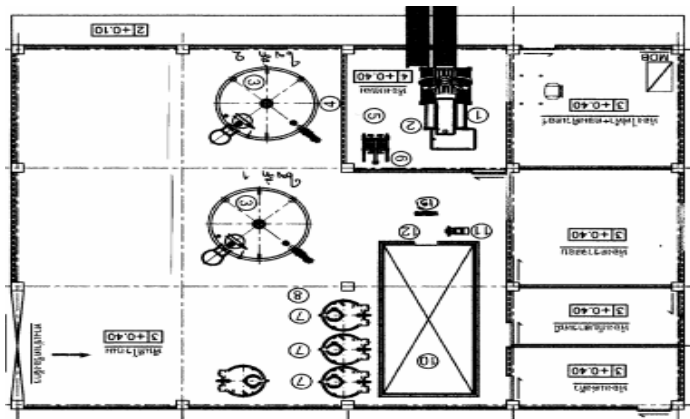

1.สถานประกอบการและสิ่งอำนวยความสะดวก

(2) อาคารปฏิบัติงาน (ต่อ)

1.4 การออกแบบภายในอาคารและการวางผังสายการผลิตเพื่อการปฏิบัติงานอย่าง
ถูกสุขลักษณะ เพื่อลดการปนเปื้อนระหว่างปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค

- บริเวณทางเข้ามีอ่างผสมยาฆ่าเชื้อโรคสำหรับจุ่มรองเท้าก่อนเข้าบริเวณปฏิบัติงาน
- อ่างล้างมือที่เปิด-ปิด โดยไม่ใช้มือสัมผัส มีสบู่เหลวสำหรับทำความสะอาด และมีวัสดุหรืออุปกรณ์ที่ทำให้มือแห้ง
- มีประตูหรือม่านพลาสติกที่สะอาดและไม่ชำรุดกั้นบริเวณทางเข้าเพื่อป้องกันแมลง

การระบายน้ำ ระบายน้ำได้อย่างรวดเร็ว มีตะแกรงกรองก่อนออกจากอาคาร

- รางระบายน้ำควรเป็นรูปตัวยู
- หากเป็นท่อควรมีตะแกรงหรืออุปกรณ์อื่นสำหรับป้องกันสัตว์พาหะนำเชื้อ

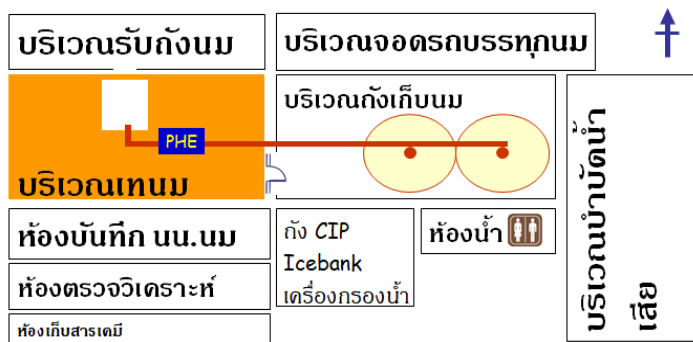

1.สถานประกอบการและสิ่งอำนวยความสะดวก

(2) อาคารปฏิบัติการปฏิบัติงาน (ต่อ)

1.5 มีพื้นที่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานและจัดแบ่งพื้นที่ใช้งานเป็นสัดส่วนระหว่าง บริเวณรับน้ำหนักบิพ ห้องตรวจวิเคราะห์และควบคุมคุณภาพ บริเวณเครื่องจักร ห้องเก็บสารเคมี และสำนักงาน

แบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน ;

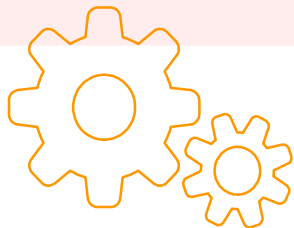
- บริเวณรับนมดิบ
- ห้องตรวจวิเคราะห์
- สำนักงาน
- บริเวณติดตั้งเครื่องมือ
- ห้องเก็บสารเคมี
- ห้องดูขาฯ

1.สถานประกอบการและสิ่งอำนวยความสะดวก

(3) เครื่องจักรและอุปกรณ์

- 1.6 มีเครื่องจักรและอุปกรณ์เพียงพอ ติดตั้งในตำแหน่งที่เหมาะสม สะดวกในการปฏิบัติงานและการทำความสะอาด
- 1.7 ปัมป์ วาล์ว ระบบท่อ และสายยางน้ำนมดิบ แข็งแรง สะอาด ถูกสุขลักษณะ ส่วนที่สัมผัสกับน้ำนมดิบทำด้วยวัสดุที่อนุญาตให้ใช้สัมผัสอาหารได้ไม่เป็นสนิม ไม่ทำปฏิกิริยากับน้ำนมดิบ และสามารถทำความสะอาดได้ทั่วถึง
- 1.8 สายยางน้ำนมดิบ สายยางน้ำ ท่อ แยกการใช้งานตามประเภทอย่างชัดเจน

- ☐ ระบบท่อทุกชนิด
ควรมีสัญลักษณ์แยก
ประเภท และทิศทาง
ไหลชัดเจน
- ☐ จัดเก็บเป็นที่ ไม่ควรวาง
สัมผัสพื้นโดยตรง
- ☐ ควรมีฝาปิดหรือสิ่งห่อหุ้ม
ปลายท่อ

1.สถานประกอบการและสิ่งอำนวยความสะดวก

(3) เครื่องจักรและอุปกรณ์ (ต่อ)

- 1.9 อ่างรับน้ำนมดิบถูกสุลักษณะ สะดวกต่อการปฏิบัติงาน มีจำนวนเพียงพอต่อปริมาณน้ำนมดิบที่รับในแต่ละครั้ง
- 1.10 อุปกรณ์รับน้ำนมดิบได้มาตรฐาน สะอาด เพียงพอ เหมาะสมกับการใช้งาน
- 1.11 ออกแบบและติดตั้งถังเก็บน้ำนมดิบ ท่อ และวาล์วเพื่อสามารถทำความสะอาด และฆ่าเชื้อได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งสามารถระบายของเหลวออกได้หมด
- 1.12 อุปกรณ์สำหรับ ชั่งตวง วัด ซึ่งมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานต้องเที่ยงตรง แม่นยำ ให้ทำการสอบเทียบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และทวนสอบอย่างเหมาะสม

อ่างรับน้ำนมดิบ

❑ มีอุปกรณ์ใช้กรอง สะอาด ไม่ชำรุด

อุปกรณ์ซึ่ง ตวง วัด สอบเทียบ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

1.สถานประกอบการและสิ่งอำนวยความสะดวก

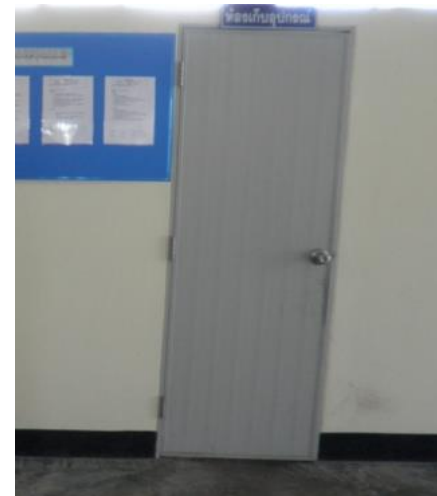
(4) สิ่งอำนวยความสะดวก

- 1.13 ในห้องปฏิบัติงานต้องมีแสงสว่างเพียงพอ
- 1.14 มีการระบายอากาศที่เพียงพอในการปฏิบัติงาน
- 1.15 มีอุปกรณ์ทำความสะอาดอย่างเพียงพอ
- 1.16 มีอุปกรณ์ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล และห้องสุขาเพียงพอต่อการใช้
- 1.17 มีพื้นที่พร้อมทั้งอุปกรณ์เพียงพอสำหรับล้างภาชนะบรรจุน้ำนมดิบ
ภายหลังการเทน้ำนมดิบลงอ่างรีบ

✓ มีระบบ อุปกรณ์ ระบายอากาศถ่ายเท ไม่อับชื้น

พื้นที่สำหรับล้างถังนม/สถานที่เก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด

1.สถานประกอบการและสิ่งอำนวยความสะดวก

(5) ระบบสาธารณูปโภค

- 1.18 มีระบบไฟฟ้าที่มีกำลังเพียงพอกับการใช้งานภายในศูนย์รวมน่านมดืบ
- 1.19 อุปกรณ์การให้แสงสว่างเพียงพอและถูกสุขลักษณะ
- 1.20 มีเครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรองไว้ใช้ในกรณีไฟฟ้าดับ หรือมีมาตรการจัดการน่านมดืบในช่วงเวลาไฟดับอย่างเหมาะสม

เครื่องสำรองไฟฟ้า

- อุปกรณ์ให้แสงสว่าง มีฝาครอบ
- สายไฟเป็นระเบียบ ปลั๊กเรียบร้อย
- ตู้ควบคุมไฟฟ้า ตำแหน่งเหมาะสม สะอาด, มีป้ายบ่งชี้ควบคุมการทำงาน ชัดเจนทุกจุด

1.สถานประกอบการและสิ่งอำนวยความสะดวก

(5) ระบบสาธารณูปโภค (ต่อ)

- 1.21 น้ำที่ใช้สัมผัสโดยตรงกับน้ำนมดิบหรือ
พื้นผิวที่สัมผัสกับน้ำนมดิบต้องมีคุณภาพ
ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข
เรื่อง น้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท
และมีปริมาณเพียงพอ
- 1.22 น้ำที่ใช้ภายในอาคารผลิตต้องเป็นน้ำสะอาด
มีการปรับปรุงคุณภาพน้ำตามความจำเป็น
- 1.23 มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำใช้ตามมาตรฐานอย่างน้อยปีละครั้ง

ตารางแสดงเกณฑ์กำหนดสูงสุดของโลหะ
จากหน่วยงานต่างๆ ของประเทศไทย

ประเภท	น้ำบริโภค ในภาชนะบรรจุ ที่ปิดสนิท
หน่วย	มิลลิกรัม/ลิตร
โลหะทั่วไป	
เงิน (Silver, Ag)	0.05
ทองแดง (Copper, Cu)	1.0
แมงกานีส (Manganese, Mn)	0.05
สังกะสี (Zinc, Zn)	5.0
เหล็ก (Iron, Fe)	0.3
อะลูมิเนียม (Aluminum, Al)	0.2
โลหะที่เป็นพิษ	
แคดเมียม (Cadmium, Cd)	0.005
โครเมียม (Chromium, Cr)	0.05
ซีลีเนียม (Selenium, Se)	0.01
ตะกั่ว (Lead, Pb)	0.05
แบเรียม (Barium, Ba)	1.0
ปรอท (Mercury, Hg)	0.002
สารหนู (Arsenic, As)	0.05
หน่วยงาน ที่ออกประกาศ	กระทรวง สาธารณสุข (1)

- ☐ ปริมาณน้ำใช้มีเพียงพอและมีคุณภาพตามมาตรฐานน้ำบริโภคตามกฎหมาย
- ☐ ระบบการเดินท่อน้ำ ใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อกำหนด GMP ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ

2.การควบคุมการปฏิบัติงาน

- ☐ การรับน้ำนมดิบ
- ☐ การลดอุณหภูมิน้ำนมดิบ
- ☐ การเก็บรักษาน้ำนมดิบ
- ☐ การตรวจสอบคุณภาพน้ำนม

2. การควบคุมการปฏิบัติงาน

(1) การรับน้ำนมดิบ

2.1 กำหนดเกณฑ์คุณภาพ และวิธีการตรวจรับน้ำนมดิบ

2.2 รับน้ำนมดิบจากสมาชิกที่ขึ้นทะเบียนหรือศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบอื่น กรณีรับน้ำนมดิบ
ต่อจากศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบอื่นอุณหภูมิของน้ำนมดิบต้องไม่เกิน 8 องศาเซลเซียส (8°C)

- ☐ ทะเบียนสมาชิก
- ☐ บันทึกการรับน้ำนมดิบ

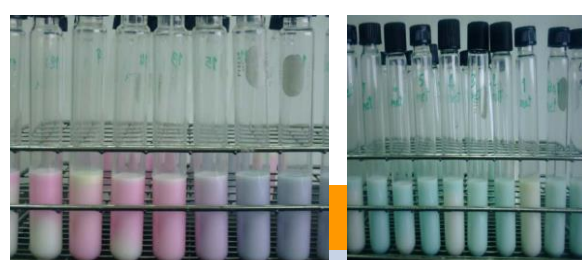
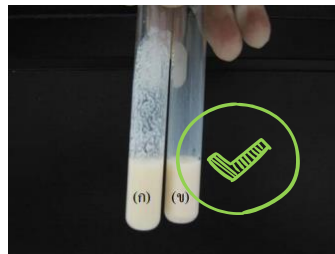
❑ วางแผนเก็บตัวอย่างเพื่อตรวจสอบรายการเบื้องต้น (ก่อนเทนม)

1. สีและกลิ่น
2. CMT test หรือวิธีการอื่นที่สามารถแสดงว่า SCC อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้
3. Alcohol test

❑ (ถ้ารวม)

1. ABO (-ve)
  2. MB หรือ Resazurin
- เปลี่ยนสีตามเกณฑ์กำหนด

❑ ปฏิบัติตาม มกษ.6003-2553 เรื่องน้ำนมโคดิบ

2.การควบคุมการปฏิบัติงาน

(1) การรับน้ำนมดิบ (ต่อ)

- 2.3 มีมาตรการควบคุมเวลาในการขนส่งน้ำนมดิบจากฟาร์มถึงศูนย์ฯ (มักไม่เกิน 2 ชม.)
- 2.4 มีการจัดการให้สามารถนำน้ำนมดิบเข้าสู่กระบวนการลดอุณหภูมิได้อย่างรวดเร็ว

- ❑ **มาตรการควบคุมเวลาส่งนม**
  - กำหนดช่วงเวลารับนมที่ชัดเจน (เช้า / บ่าย ก็โมง)
  - ฟาร์มสมาชิกไม่ควรอยู่ห่างจากศูนย์ฯ มากหลังจากรีดนมโคเสร็จ สมาชิกควรวางถังนมไว้ได้ร่วมนาหลักเลี้ยงไม่ให้ถูกแสงแดด (ตรวจ ณ ศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ)

- ❑ **การจัดการนํ้านมดิบเข้าสู่การลดอุณหภูมิได้เร็ว**
  - จำนวนอ่างนํ้านมเพียงพอ เหมาะสม
  - ระยะเวลาการส่งนมของรถแต่ละคัน

2.การควบคุมการปฏิบัติงาน

(2) การลดอุณหภูมิน้ำนมดิบ

2.5 ระบบทำความเย็นมีกำลังเหมาะสมกับปริมาณน้ำนมดิบ

2.6 กรณีใช้อุปกรณ์แลกเปลี่ยนความร้อน (เพลท) ให้ลดอุณหภูมิน้ำนมดิบภายหลังรับน้ำนมดิบ โดยอุณหภูมิน้ำนมดิบต้องไม่เกิน 4°C ทันที

๘ กรณีใช้ถังเก็บน้ำนมดิบชนิดมีระบบทำความเย็น(Cooling Tank) อุณหภูมิน้ำนมดิบต้องไม่เกิน 4°C ภายใน 2 ชม.

ออกแบบ และเลือกใช้ให้สัมพันธ์กับ

❑ อุปกรณ์ให้
กำเนิดความเย็น

✓ กำลังผลิต

✓ ระยะเวลาที่ใช้

2.การควบคุมการปฏิบัติงาน

(2) การลดอุณหภูมิน้ำนมดิบ (ต่อ)

- 2.7 มีการควบคุมคุณภาพน้ำใช้ และการกรองในระบบท่อส่งน้ำเย็น
- 2.8 ติดตั้งเครื่องมือวัดอุณหภูมิน้ำเข้า-น้ำออก และอุณหภูมิน้ำนมดิบออกในตำแหน่งที่เหมาะสม และใช้งานได้
- 2.9 ให้อ่านที่กเวลาและอุณหภูมิน้ำเย็น ก่อนและระหว่างการลดอุณหภูมิน้ำนมดิบ
- 2.10 ให้อ่านที่กเวลาและอุณหภูมิน้ำนมดิบที่ผ่านการลดอุณหภูมิ

2.การควบคุมการปฏิบัติงาน

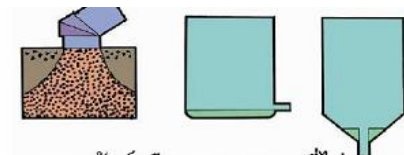
(3) การเก็บรักษาน้ำนมดิบ

2.11 เก็บรักษาน้ำนมดิบในถังเก็บน้ำนมดิบที่สะอาด สามารถป้องกันการปนเปื้อนน้ำนมดิบ
ในระหว่างการเก็บรักษา

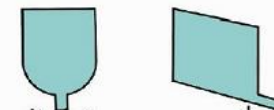
2.12 ถังเก็บน้ำนมดิบสามารถรักษาอุณหภูมิน้ำนมดิบภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพและให้บันทึกอุณหภูมิ
น้ำนมดิบเป็นระยะ

— อุณหภูมิน้ำนมดิบต้องไม่เกิน 4°C ตลอดเวลาการเก็บรักษา

- ❑ ตัวถังทำด้วยโลหะไร้สนิม รอยเชื่อมภายในเรียบ
- ❑ ฝาถังเป็นโลหะไร้สนิม สะอาด ปิดสนิท มียางรองสมบูรณ์ สะอาด ไม่ขึ้นรา
- ❑ มอเตอร์กวนนม/ใบพัดถูกสุขลักษณะมีฝาครอบสะอาด หล่อลื่น แบบ food grade
- ❑ มีอุปกรณ์/ระบบที่ใช้ทำความสะอาด ฆ่าเชื้อได้ทั่วถึง

ก. การออกแบบแท้งค์หรือภาชนะบรรจุที่ไม่ถูกสุขลักษณะ

ข. การออกแบบแท้งค์หรือภาชนะบรรจุที่ถูกสุขลักษณะ

- ❑ ถังเก็บน้ำนมดิบ ท่อ และวาล์ว สามารถทำความสะอาดได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งสามารถระบายของเหลวออกได้หมด

2.การควบคุมการปฏิบัติงาน

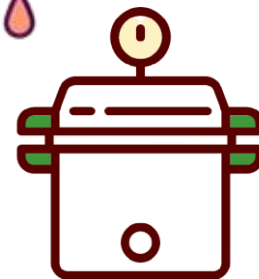
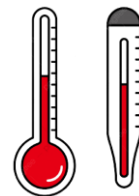
(4) การตรวจสอบคุณภาพน้ำนม

- 2.13 มีแผนการตรวจสอบ/วิเคราะห์คุณภาพน้ำนมดิบและปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้
- 2.14 เครื่องมือ และอุปกรณ์ในการตรวจสอบ/วิเคราะห์คุณภาพน้ำนมดิบได้มาตรฐาน
- 2.15 มีวิธีการ และอุปกรณ์ เพื่อเก็บตัวอย่างน้ำนมดิบ ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

- ☐ ประวัติเครื่องมือ ผู้รับผิดชอบ
- ☐ ดัชนีหมายเลขเครื่องมือ สถานะสอบเทียบ
- ☐ การใช้งาน /การบำรุงรักษาเครื่องมือ
- ☐ การติดตามดูแลเครื่องมือ

ข้อกำหนด GMP ศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ

3.การบำรุงรักษาและการสุขาภิบาล

- ☐ การทำความสะอาด
- ☐ การทำความสะอาดแบบไม่ถอดชิ้นส่วน
- ☐ การบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์
- ☐ การควบคุมสัตว์พาหะนำเชื้อ
- ☐ การจัดการสารเคมี
- ☐ การจัดการน้ำเสียและของเสีย

3.การบำรุงรักษาและการสุขาภิบาล

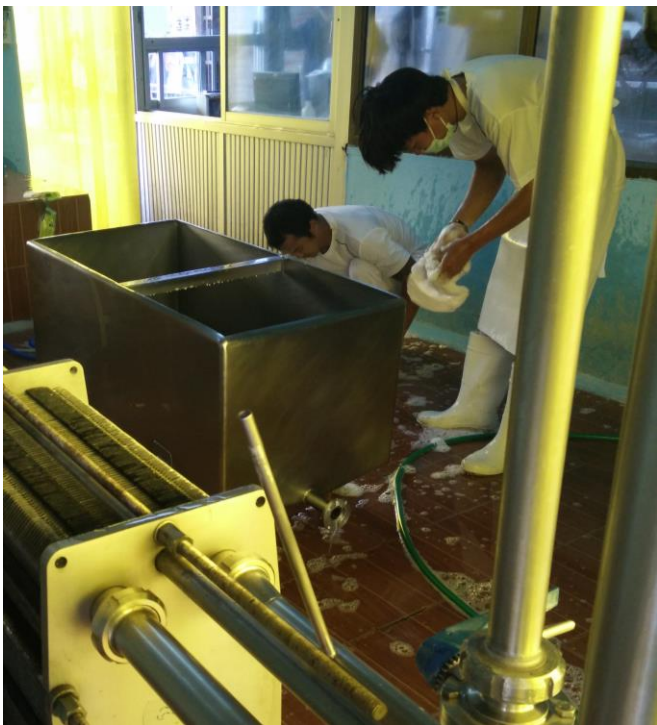
(1) การทำความสะอาด

3.1 มีมาตรการในการทำความสะอาดอาคารปฏิบัติงาน
และสภาพแวดล้อมภายนอก

3.2 มีมาตรการในการทำความสะอาดเครื่องจักรอุปกรณ์
รวมถึงอุปกรณ์ที่ต้องถอดหรือแยกชิ้นส่วน

หรืออื่นๆ ที่นอกเหนือจากระบบการทำความสะอาดแบบไม่ถอดชิ้นส่วน (CIP) อย่างเหมาะสม

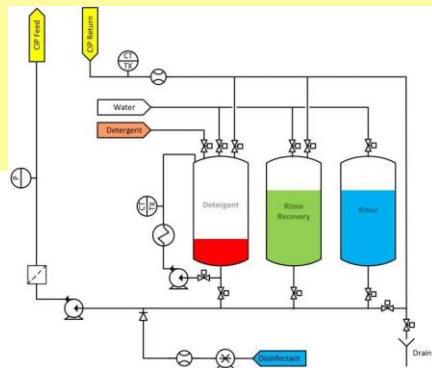

Cleaning out the place

3. การบำรุงรักษาและการสุขาภิบาล

(2) การทำความสะอาดแบบไม่ถอดชิ้นส่วน (CIP; Cleaning in place)

- 3.3 มีระบบทำความสะอาดแบบ CIP ที่เหมาะสม เพียงพอ และสามารถทำความสะอาดได้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ
- 3.4 มีคู่มือการปฏิบัติงาน และบันทึกการตรวจสอบการจัดการระบบทำความสะอาดแบบไม่ถอดชิ้นส่วน (CIP) ทั้งอุปกรณ์และระบบส่งน้ำนมดิบ
- 3.5 ติดตั้งเครื่องมือวัดอุณหภูมิในระบบ CIP ในตำแหน่งที่เหมาะสมสามารถใช้งานได้ และเที่ยงตรง
- 3.6 ตรวจสอบความเข้มข้นของสารเคมีที่ใช้ทุกครั้ง
- 3.7 มีการตรวจสอบการตกค้างของสารเคมีในระบบที่เหมาะสม

ตัวอย่าง

ขั้นตอน	อุณหภูมิน้ำ	สารเคมี	เวลา
ล้างคราบนม	ปกติ	-	หมดคราบนม
ล้าง	70-80 °C	โซดาไฟ 1%	20 นาที
ล้างซ้ำ	ปกติ	-	10-15 นาที
กรด	70-80 °C	ฟอสฟอริก 0.5%	> 20 นาที
ล้างกรด	ปกติ	-	10-15 นาที
ฆ่าเชื้อ	>80 °C	-	> 20 นาที

รายงานการล้าง C.I.P. แผนกผลิตผลิตภัณฑ์นม กองโรงงาน ประจำวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... กะ.....

หมายเลขแท่งค้้นนม / รบรทุกน้้นม	น้ำเปล่า		โซดาไฟ		น้ำเปล่า		น้ำกรด		น้ำเปล่า			
	เริ่มเวลา	เสร็จเวลา	เริ่มเวลา	เสร็จเวลา	เริ่มเวลา	เสร็จเวลา	เริ่มเวลา	เสร็จเวลา	เริ่มเวลา	เสร็จเวลา		
											ความเข้มข้น โซดาไฟ น้ำกรด 1 1 2 2 3 3 4 4 จำนวนกิโลกรัมที่เติม	
หมายเลขแท่งค้้นนม / รบรทุกน้้นม	น้ำเปล่า		โซดาไฟ		น้ำเปล่า		น้ำกรด		น้ำเปล่า		1	1
	เริ่มเวลา	เสร็จเวลา	เริ่มเวลา	เสร็จเวลา	เริ่มเวลา	เสร็จเวลา	เริ่มเวลา	เสร็จเวลา	เริ่มเวลา	เสร็จเวลา	2	2
											3	3
											4	4

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน

มีบันทึกการตรวจสอบการจัดการระบบทำความสะอาดเฉพาะที่ ได้แก่ เวลาที่ใช้ทำความสะอาด ความเข้มข้นของสารเคมีที่ใช้ การควบคุมอัตราการไหลเวียนของสารเคมีและน้ำ และอุณหภูมิ

3.การบำรุงรักษาและการสุขาภิบาล

(3) การบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์

3.8 มีโปรแกรมการตรวจสอบและการซ่อมบำรุงเครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์

- ✓ กำหนดแผนการตรวจสอบ/ซ่อมบำรุงเครื่องจักรอุปกรณ์
- ✓ เปลี่ยนอะไหล่ตามระยะเวลาอย่างสม่ำเสมอ
- ✓ มีบันทึกการใช้งาน ตรวจเช็ค ซ่อมบำรุง เก็บไม่น้อยกว่า 3 ปี

3.การบำรุงรักษาและการสุขาภิบาล

(4) การควบคุมสัตว์พาหะนำเชื้อ

3.9 มีมาตรการควบคุมและกำจัดสัตว์พาหะนำเชื้อ

3.การบำรุงรักษาและการสุขาภิบาล

(5) การจัดการสารเคมี

- 3.10 สารเคมีที่ไม่ใช้ในอาหาร เช่น สารทำความสะอาด น้ำมันหล่อลื่น รวมถึงภาชนะบรรจุสารเคมี มีการจัดการอย่างถูกต้องสุขลักษณะ (ขึ้นทะเบียนจาก อย.หรือกรมปศุสัตว์)
- 3.11 แยกเก็บสารเคมีเป็นสัดส่วน และมีฉลากระบุไว้อย่างชัดเจน

CHEMICAL
CONTROL

- อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากสารเคมี มีป้ายเตือน
- สารเคมีต้องมีฉลากแสดง จัดเก็บเหมาะสม มีป้ายแสดง

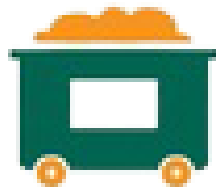
- ห้อง/บริเวณที่มีรั่วมีดซิด แต่ระบายอากาศได้ดี
- แยกประเภทสารเคมี ไม่ปะปนกับที่ใช้ในอาหาร

3.การบำรุงรักษาและการสุขาภิบาล

(6) การกำจัดน้ำเสียและของเสีย

3.12 มีวิธีการบำบัดน้ำเสีย ก่อนระบายน้ำทิ้งลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

3.13 มีวิธีการจัดการขยะ และของเสียอย่างเหมาะสม

ข้อกำหนด GMP ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ

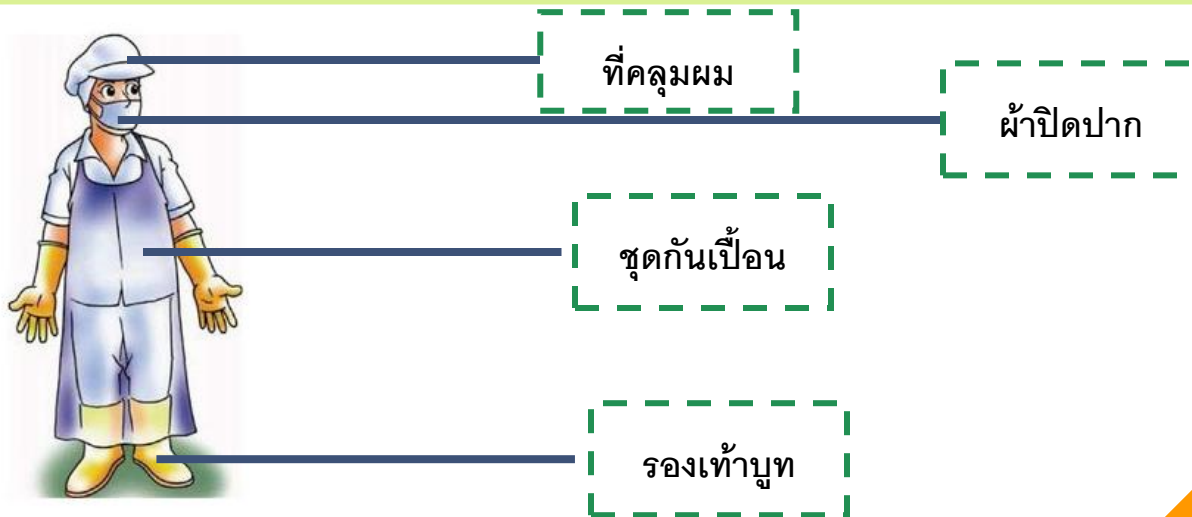
4.สุขลักษณะส่วนบุคคล

4. สุขลักษณะส่วนบุคคล

- 4.1 ผู้ปฏิบัติงานและผู้ขนส่งน้ำหนักต้องมีสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดีในขณะที่ปฏิบัติงานและผ่านการตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละครั้ง
- 4.2 มีการรักษาความสะอาดส่วนบุคคลอย่างเหมาะสมในขณะที่ปฏิบัติงาน เช่น ล้างชุดกันเปื้อน ที่คลุมผม ผ้าปิดปาก
- 4.3 บุคคลภายนอก หรือผู้เยี่ยมชมที่เข้าไปในบริเวณปฏิบัติงานต้องปฏิบัติตามสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี

Personal Hygiene

fssa

General Hygiene & Health of Food Handlers

Food handlers should **NOT EAT CHEWING GUM OR PAN MASALA** in food handling area

Food handlers should **NOT EAT OR TASTE FOOD** in food handling area

Staff with cough and sneezes must **NOT HANDLE FOOD**, alternatively must wear a face mask

SPITTING is prohibited in food handling area

DO NOT SMOKE

• พนักงานทำงานให้สวมใส่

• โรคติดต่อตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข

: โรคเท้าช้าง วัณโรค ตับอักเสบ โรคผิวหนัง พิษสุราเรื้อรัง วัณโรค ไอ จาม หวัด

ข้อกำหนด GMP ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ

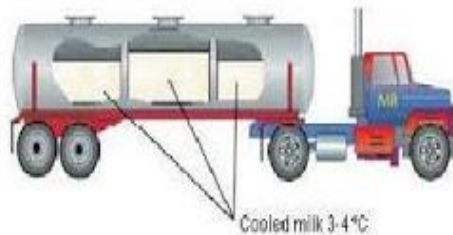
5. การขนส่ง

5. การขนส่ง

- 5.1 รถขนส่งต้องมีฉนวนที่สามารถรักษาอุณหภูมิฉนวนน้ำนมดิบ ให้มีอุณหภูมิไม่เกิน 8 °C เมื่อถึงปลายทางรับน้ำนมดิบ
- 5.2 ให้เตรียมการขนส่งน้ำนมดิบอย่างเหมาะสมและถูกต้องลักษณะ พร้อมบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- 5.3 มีวิธีเก็บตัวอย่างที่เป็นมาตรฐาน และเก็บตัวอย่างจากรถขนส่งเพื่อตรวจสอบคุณภาพก่อนออกจากศูนย์ หากผลตรวจไม่เป็นไปตามเกณฑ์กำหนดให้มีมาตรการแก้ไข
- 5.4 มีการควบคุมการขนส่งน้ำนมดิบเข้าโรงงานแปรรูป

- ☐ขนส่งโดยเร็ว
- ☐ตามเวลา
- ☐เก็บตัวอย่าง/ล้างรถ

5. การขนส่ง

- = อุณหภูมินมเมื่อถึงปลายทางไม่เกิน 8 องศาเซลเซียส
- = ถังนมสำหรับขนส่งไม่สกปรก/ถังนมไม่รั่ว/ไม่พบการปนเปื้อนระหว่างขนถ่ายนม

- = มีการเก็บตัวอย่าง/ผลการวิเคราะห์น้ำดิบจากรถขนส่ง ถังรวม ก่อนออกจากศูนย์
- = มีมาตรการแก้ไขกรณีผลนมที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพ
- = มีมาตรการควบคุมเวลาในการขนส่ง
- = มีมาตรการควบคุมการสวมนม

- = มีหลักฐานแสดงอุณหภูมินมเมื่อถึงปลายทาง
- = อุณหภูมินมระหว่างขนส่งไม่เกิน 8 องศาเซลเซียส
- = รถขนส่งไม่ขนส่งสิ่งอื่น
- = มีการปิดผนึกฝาถังและวาล์วท่อนม/มีมาตรการหรือขั้นตอนการขนถ่ายที่เหมาะสม

ข้อกำหนด GMP ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ

6.การตามสอบ

TRACEABILITY

6.การตามสอบ(Traceability)

6.1 มีระบบการตามสอบนํ้านมดิบ เพื่อให้ทราบแหล่งที่มาของนํ้านมดิบ และสถานที่ส่งมอบ

6.2 มีวิธีการจัดการเกี่ยวกับข้อร้องเรียนของลูกค้า

Record

- ☐ ข้อมูลแหล่งที่มา นํ้านมดิบ
- ☐ ข้อมูลกระบวนการจัดการ&ขนส่ง
- ☐ ข้อมูลปลายทาง นํ้านมดิบ

6.การตามสอบ(Traceability)

- = มีระบบการตามสอบน้ำนมดิบ
- = มีบันทึกข้อมูลที่สำคัญสำหรับตามสอบแต่ละรุ่นการผลิต
- = มีวิธีการจัดการเกี่ยวกับข้อร้องเรียนลูกค้า กำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจน

ข้อกำหนด GMP ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ

7.การฝึกอบรม

7.การฝึกอบรม

7.1 บุคลากรต้องได้รับการฝึกอบรม ที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

7.2 มีแผนการอบรมบุคลากร และการประเมินผล

☐ มีการฝึกอบรม และตรวจสอบ
การปฏิบัติงานปีละครั้ง/บันทึก

- = มีการฝึกอบรมพนักงานใน ศรน. หรือ จนท.ส่งเสริม
- = มีบันทึกการฝึกอบรมพนักงาน
- = มีแผนการฝึกอบรมพนักงาน

ข้อกำหนด GMP ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ

8.ระบบการส่งเสริมสมาชิก

- ☐ การส่งเสริมสมาชิกรายฟาร์ม
- ☐ การประเมินสมาชิกรายฟาร์ม
- ☐ การส่งเสริมคุณภาพน้ำนมดิบของสมาชิก

8.ระบบการส่งเสริมสมาชิก

(1) การส่งเสริมสมาชิกรายฟาร์ม

- 8.1 มีทะเบียนสมาชิกและข้อมูลของฟาร์มที่เป็นปัจจุบัน โดยต้องขึ้นทะเบียนไม่ซ้ำซ้อนกับศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบอื่น
- 8.2 มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริม และมีกิจกรรมในการส่งเสริมการผลิตนํ้านมดิบสมาชิกให้มีคุณภาพ เช่น การฝึกอบรมสมาชิก

- ✓ มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
- ✓ มีกิจกรรมในการส่งเสริม
- ✓ มีการประเมินผลสัมฤทธิ์จากการส่งเสริม
  - ☑ คุณภาพนํ้านมดิบของสมาชิกมีการพัฒนาดีขึ้น
  - ☑ ปริมาณนํ้านมดิบของสมาชิกเพิ่มขึ้น
  - ☑ อัตราการผสมติดเพิ่มขึ้นหรือวันท้องว่างลดลง
  - ☑ มีจำนวนสมาชิกที่เข้าสู่ระบบการรับรอง GAP เพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างต่อเนื่อง

8.ระบบการส่งเสริมสมาชิก

เจ้าหน้าที่ส่งเสริม

- ☐ ผู้ที่มีความรู้ด้านโคนมและการผลิตน้ำนมดิบ เช่น มาตรฐานฟาร์มโคนม อาหารโคนม สุขภาพโคนม และการรีดนมอย่างถูกสุขลักษณะ เป็นต้น
- ☐ มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนในการส่งเสริมสมาชิกให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถผลิตน้ำนมดิบที่มีคุณภาพ และหาทางช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการเลี้ยงโคนม
- ☐ ควรมีจำนวนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้เหมาะสมกับจำนวนสมาชิก

- = มีทะเบียนสมาชิก
- = ขึ้นทะเบียนสมาชิกไม่ซ้ำซ้อนกับศูนย์อื่น
- = มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
- = มีกิจกรรมการส่งเสริม/มีการประเมินผล/มีบันทึกข้อมูลการประเมิน

8.ระบบการส่งเสริมสมาชิก

บทบาทเจ้าหน้าที่
ส่งเสริมมีอะไรบ้าง

8.ระบบการส่งเสริมสมาชิก

(2) การประเมินสมาชิกรายฟาร์ม

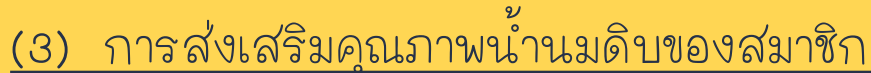
8.3 มีระบบการประเมินคุณภาพน้ำนํมดิบของสมาชิก

8.4 มีการแจ้งข้อมูลคุณภาพน้ำนํมดิบ และผลประเมินให้สมาชิกรับทราบ

☐ เกณฑ์การประเมินคุณภาพน้ำนํมดิบ ควรอ้างอิงตามประกาศ MB เรื่อง มาตรฐานการรับซื้อน้ำนํมโค ณ ศูนย์รวบรวมน้ำนํมดิบ

8.6 กำหนดราคารับซื้อน้ำมันดิบตามคุณภาพ

เวลารับน้ำหนัก
เช้า 7.30- 9.00น.
เย็น 17.00-18.00น.

- 111

ข้อกำหนด GMP ศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ

9.ระบบเอกสาร และการบันทึกข้อมูล

9.ระบบเอกสารและการบันทึกข้อมูล

9.1 มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับ

- 1)การสอบเทียบอุปกรณ์และเครื่องมือ
- 2)การปรับสภาพน้ำใช้ในกระบวนการผลิตและผลการตรวจคุณภาพน้ำใช้
- 3)การควบคุมกระบวนการรับน้ำนมดิบ การลดอุณหภูมิ บันทึกอุณหภูมิ การตรวจสอบคุณภาพ การเก็บรักษา และการขนส่ง
- 4)ผลการตรวจคุณภาพน้ำนมดิบในขั้นตอนต่าง ๆ
- 5)การทำความสะอาด และบำรุงรักษาอาคาร สถานที่ เครื่องมือและอุปกรณ์
- 6)บันทึกที่เกี่ยวข้องกับระบบ CIP
- 7)การควบคุมสัตว์พาหะนำเชื้อ และสารเคมี
- 8)การควบคุมสุขลักษณะส่วนบุคคล
- 9)ประวัติการฝึกอบรม
- 10)กิจกรรมการส่งเสริมและผลการประเมินคุณภาพน้ำนมดิบของสมาชิก

9.2 เก็บบันทึกข้อมูล ไว้อย่างน้อย 3 ปี

☐ บันทึกครบถ้วน หรือข้อมูลไม่ผิดพลาด

มาตรฐานการรับซื้อน้ำมันดิบ

ณ ศูนย์รวบรวมน้ำมันดิบ พ.ศ.2559

ประกาศคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นม
เรื่อง มาตรฐานการรับซื้อน้ำมันโค ณ ศูนย์รวบรวมนมดิบ พ.ศ. ๒๕๕๙

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดมาตรฐานการรับซื้อน้ำมันโคระหว่างเกษตรกรและศูนย์รวมน้ำมันดิบ เพื่อให้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการรับซื้อให้เป็นเกณฑ์เดียวกันทั้งประเทศ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ (๔) (๗) และ (๘) แห่งพระราชบัญญัติโคนมและผลิตภัณฑ์นม พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับมติคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นม ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๙ และครั้งที่ ๗/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๙ จึงได้ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ คุณภาพทั่วไปของน้ำมันโค ซึ่งจะใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาการรับซื้อ

๑.๑ เป็นน้ำมันโคที่รีดได้จากนมโดยสด ไม่มีกลิ่นหืนหรือรสเปรี้ยวผิดปกติ และสิ่งต่าง ๆ ที่ปนเปื้อนในนมดิบโดยเร็วและภายในเวลาที่ศูนย์รวมน้ำมันดิบกำหนด หลังจากรีดน้ำมันเสร็จ

๑.๒ เป็นน้ำมันโคที่ไม่เคยถูกปนเปื้อนการรับซื้อมาก่อน

๑.๓ เป็นน้ำมันโคที่มีสี กลิ่น รส ตามธรรมชาติ

๑.๔ มีค่าความถ่วงจำเพาะ เมื่อตรวจโดย Lactodensimeter มีค่าระหว่าง ๑.๐๒๖-๑.๐๓๐

ที่ ๒๐ องศาเซลเซียส หรือระหว่าง ๑.๐๒๔ - ๑.๐๓๔ ที่ ๑๕ องศาเซลเซียส โดยตรวจตามแผนที่ศูนย์รวมน้ำมันดิบกำหนด ในการนี้ให้ตรวจค่าความถ่วงจำเพาะไม่ผ่าน ให้ตรวจซ้ำเพื่อยืนยันด้วยการตรวจค่าจุดเยือกแข็งตรวจด้วยวิธี Cryoscopic method โดยอุณหภูมิต้องสูงกว่า -๐.๕๑๐ องศาเซลเซียส หรือวิธีอื่นที่เทียบเท่า

๑.๕ ไม่มีการตกตะกอนของโปรตีน เมื่อทดสอบด้วยแอลกอฮอล์ (alcohol test) ที่ความเข้มข้นร้อยละ ๗๐ ในอัตราส่วน ๑:๑ โดยปริมาตร ในการนี้ทดสอบด้วย alcohol test ไม่ผ่าน ให้ตรวจซ้ำเพื่อยืนยันด้วยวิธีทดสอบการตกตะกอนด้วยวิธีการ (clot on boiling test)

๑.๖ มีความเป็นกรดไม่เกินร้อยละ ๐.๑๖ ของกรดแลคติก และค่า pH อยู่ระหว่าง ๖.๖๐-๖.๘๐ โดยตรวจตามแผนที่ศูนย์รวมน้ำมันดิบกำหนด

๑.๗ ตรวจไม่พบสารปฏิชีวนะ โดยวิธี Delvo test หรือวิธีอื่นที่เทียบเท่า โดยตรวจตามแผนที่ศูนย์รวมน้ำมันดิบกำหนด

๑.๘ ตรวจด้วยน้ำยา CMT (California mastitis test) ไม่พบผลเป็นบวกที่ระดับ ๒ ตามมาตรฐานวิธีตรวจคุณภาพนมดิบของกรมปศุสัตว์ โดยตรวจตามแผนที่ศูนย์รวมน้ำมันดิบกำหนด

ข้อ ๒ องค์ประกอบของน้ำมันโคที่ใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาการรับซื้อตามตาราง

๒.๑ กำหนดราคาตามปริมาณไขมัน (Fat) ที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงตามปริมาณไขมันที่วิเคราะห์ได้ ดังนี้

ร้อยละของปริมาณไขมัน น้อยกว่า ๓.๒๐	ลดลง ๐.๕๐ บาท/กิโลกรัม
ร้อยละของปริมาณไขมัน ๓.๒๐ ถึง ๓.๓๔	ลดลง ๐.๒๐ บาท/กิโลกรัม
ร้อยละของปริมาณไขมัน ๓.๔๐ ถึง ๓.๕๔	ไม่ลด/ไม่เพิ่ม

- ๒ -

ร้อยละของปริมาณไขมัน ๓.๖๐ ถึง ๓.๗๔	เพิ่มขึ้น ๐.๒๐ บาท/กิโลกรัม
ร้อยละของปริมาณไขมัน ๓.๘๐ ถึง ๓.๙๔	เพิ่มขึ้น ๐.๓๐ บาท/กิโลกรัม
ร้อยละของปริมาณไขมัน เท่ากับหรือมากกว่า ๔.๐๐	เพิ่มขึ้น ๐.๔๐ บาท/กิโลกรัม
๒.๒ กำหนดราคาตามปริมาณเนื้อนมไม่รวมไขมัน (Solid Not Fat : SNF) ที่เพิ่มขึ้นหรือ	

ลดลงตามปริมาณของแข็งรวมที่วิเคราะห์ได้ ดังนี้	
ร้อยละของปริมาณเนื้อนมไม่รวมไขมัน น้อยกว่า ๘.๒๕	ลดลง ๐.๕๐ บาท/กิโลกรัม
ร้อยละของปริมาณเนื้อนมไม่รวมไขมัน ๘.๒๕ ถึง ๘.๓๔	ลดลง ๐.๒๐ บาท/กิโลกรัม
ร้อยละของปริมาณเนื้อนมไม่รวมไขมัน ๘.๓๕ ถึง ๘.๔๔	ไม่ลด/ไม่เพิ่ม
ร้อยละของปริมาณเนื้อนมไม่รวมไขมัน ๘.๕๐ ถึง ๘.๖๔	เพิ่มขึ้น ๐.๓๐ บาท/กิโลกรัม
ร้อยละของปริมาณเนื้อนมไม่รวมไขมันเท่ากับหรือมากกว่า ๘.๗๐	เพิ่มขึ้น ๐.๖๐ บาท/กิโลกรัม

- ๓ -

ข้อ ๓ คุณสมบัติทางด้านจุลินทรีย์

จำนวนจุลินทรีย์ในน้ำมันโคโดยการตรวจด้วยวิธี Methylene blue reduction test ซึ่งวัดจาก

ข้อไม่ผ่านการเปลี่ยนสีของน้ำมันโค มีการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของราคา ดังนี้	
ชั่วโมงที่เปลี่ยนสี น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๓.๐๐ ชั่วโมง	ลดลง ๐.๕๐ บาท/กิโลกรัม
ชั่วโมงที่เปลี่ยนสี ๓.๐๑-๔.๐๐ ชั่วโมง	ลดลง ๐.๒๕ บาท/กิโลกรัม
ชั่วโมงที่เปลี่ยนสี ๔.๐๑-๕.๐๐ ชั่วโมง	ไม่ลด/ไม่เพิ่ม
ชั่วโมงที่เปลี่ยนสี ๕.๐๑-๖.๐๐ ชั่วโมง	เพิ่มขึ้น ๐.๒๕ บาท/กิโลกรัม
ชั่วโมงที่เปลี่ยนสี มากกว่า ๖.๐๐ ชั่วโมง	เพิ่มขึ้น ๐.๕๐ บาท/กิโลกรัม

หรือวิธี Standard Plate Count (SPC) มีการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของราคา ดังนี้

มากกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ โคโลนี ต่อ ลบ.ซม.	ลดลง ๐.๕๐ บาท/กิโลกรัม
๗๐๐,๐๐๑ ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ โคโลนี ต่อ ลบ.ซม.	ลดลง ๐.๓๐ บาท/กิโลกรัม
๕๐๐,๐๐๑ ถึง ๗๐๐,๐๐๐ โคโลนี ต่อ ลบ.ซม.	ลดลง ๐.๒๐ บาท/กิโลกรัม
๔๐๐,๐๐๑ ถึง ๕๐๐,๐๐๐ โคโลนี ต่อ ลบ.ซม.	ไม่ลด/ไม่เพิ่ม
๓๐๐,๐๐๑ ถึง ๔๐๐,๐๐๐ โคโลนี ต่อ ลบ.ซม.	เพิ่มขึ้น ๐.๒๐ บาท/กิโลกรัม
๒๐๐,๐๐๑ ถึง ๓๐๐,๐๐๐ โคโลนี ต่อ ลบ.ซม.	เพิ่มขึ้น ๐.๓๐ บาท/กิโลกรัม
เท่ากับหรือน้อยกว่า ๒๐๐,๐๐๐ โคโลนี ต่อ ลบ.ซม.	เพิ่มขึ้น ๐.๕๐ บาท/กิโลกรัม

ข้อ ๔ จำนวนเม็ดเลือดขาว (Somatic Cell Count) ตรวจด้วยวิธี Direct microscope count หรือ

Fluoro - opto electronic method มีการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของราคา ดังนี้	
มากกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ เซลล์ ต่อ ลบ.ซม.	ลดลง ๐.๕๐ บาท/กิโลกรัม
๗๐๐,๐๐๑ ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ เซลล์ ต่อ ลบ.ซม.	ลดลง ๐.๓๐ บาท/กิโลกรัม
๕๐๐,๐๐๑ ถึง ๗๐๐,๐๐๐ เซลล์ ต่อ ลบ.ซม.	ลดลง ๐.๒๐ บาท/กิโลกรัม
๔๐๐,๐๐๑ ถึง ๕๐๐,๐๐๐ เซลล์ ต่อ ลบ.ซม.	ไม่ลด/ไม่เพิ่ม
๓๐๐,๐๐๑ ถึง ๔๐๐,๐๐๐ เซลล์ ต่อ ลบ.ซม.	เพิ่มขึ้น ๐.๒๐ บาท/กิโลกรัม
๒๐๐,๐๐๑ ถึง ๓๐๐,๐๐๐ เซลล์ ต่อ ลบ.ซม.	เพิ่มขึ้น ๐.๓๐ บาท/กิโลกรัม
เท่ากับหรือน้อยกว่า ๒๐๐,๐๐๐ เซลล์ ต่อ ลบ.ซม.	เพิ่มขึ้น ๐.๕๐ บาท/กิโลกรัม

ข้อ ๕ มาตรฐานการปฏิบัติงานทางเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคนม
เกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานฟาร์มตาม มกษ. ๖-๒๐๑๖ การปฏิบัติงานทางเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคนม ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ มีการเพิ่มขึ้นของราคาไม่น้อยกว่า ๒๐ สตางค์ต่อกิโลกรัม

ข้อ ๖ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙

สุวิทย์

(นายสุวิทย์ ธีรานุรักษ์)
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นม

มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 6003-2553

THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 6003-2010

น้ำนมโคดิบ

RAW COW MILK

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ICS 67.100.01

ISBN

มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 6003-2553

“น้ำนมโคดิบ”

